

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG D.D. 9 SEPTEMBER 2025

Vergaderzaal 5

1. Inspreker woononderzoek bij zorgafhankelijke inwoners

Voorzitter: De heer Struijk
Raadsgriffier: De heer Boogaard
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Mevr. Van den Aardwegh-van Leeuwen (CDA)
Dhr. Van Antwerpen (Beter voor Dordt)
Mevr. Balorian (VVD)
Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Mevr. Dijkstra (Gewoon Dordt)
Dhr. De Heer (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Kolkiliç (DENK)
Dhr. 't Lam (SP)
Mevr. Lindner (Beter voor Dordt)
Mevr. Schnabel (PvdA)
Dhr. Van der Spoel (Fractie van der Spoel)
Mevr. Striebeck (VSP)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)

Portefeuillehouders: wethouder C. van Benschop, wethouder W. van der Kruijff

Overige aanwezigen: mevr. Seger

De voorzitter: Beste mensen, hartelijk welkom bij deze korte commissievergadering, waarbij we een inspreker hebben over een zogenaamd niet geagendeerd onderwerp. En dat onderwerp is woononzekerheid bij zorgafhankelijke inwoners. Ik heet hartelijk welkom u als raads- en commissieleden. Ik heet welkom de heer Boogaard, de commissiegriffier. De wethouder heet ik alvast welkom. Maar die had een heleboel vragen te beantwoorden in zaal 1 en die zal er zo vast aankomen. Ik denk de heer Van der Kruijff, verwacht ik. Uiteraard welkom de inspreker, mevrouw Seger van de Stichting Red Mijn Zorg. En welkom thuis aan de mensen achter mij op de publieke tribune. Ook welkom de mensen die thuis zijn. Normaal zeg ik de kijkers thuis, maar deze keer zijn het de luisteraars thuis, want er is geen beeld. U kunt gewoon een beetje rare bewegingen maken. Dat is deze keer geen probleem. Maar iedereen moet wel kunnen horen wie er is. We gaan ons voorstelrondje doen. En ik ga linksom.

De heer Boogaard: André Boogaard, commissiegriffier.

De heer De Heer: Robert de Heer van de ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Van den Aardwegh-van Leeuwen: Jolanda van den Aardwegh, CDA.

De heer 't Lam: Jack 't Lam, SP.

De heer Van Antwerpen: Dick van Antwerpen, Beter voor Dordt.

Mevrouw Lindner: Naomi Lindner, Beter voor Dordt.

Mevrouw Dijkstra: Marianne Dijkstra, Gewoon Dordt.

De heer Kolkiliç: Masum Kolkiliç, DENK.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks Dordrecht.

Mevrouw Balorian: Mailys Balorian, Dordtse VVD.

De heer Van der Spoel: Wouter van der Spoel, Fractie van der Spoel.

Mevrouw Striebeck: Bernadette Striebeck, VSP.

Mevrouw Seger: Ik ben Angelique Seger, voorzitter van Stichting Red Mijn Zorg.

De voorzitter: En mijn naam is Leen Struijk. En ik ben vanavond uw commissievoorzitter. Heel goed. Korte toelichting voor de reden van deze vergadering. Mevrouw Seger heeft aangegeven om te willen inspreken over problematiek rondom inwoners van Dordrecht die afhankelijk zijn van zorg en aangepaste woonvoorzieningen. Mevrouw Seger heeft ook een brief en een advies gestuurd. En die documenten zijn als bijlage opgenomen bij het agendapunt. Ik ga zo dadelijk het woord geven aan mevrouw Seger. Mevrouw Seeger, u krijgt 5 minuten om in te spreken. En daar houden we ons altijd gewoon keurig netjes aan. Om u een beetje te helpen en gerust te stellen, men heeft allemaal uw brief kunnen lezen. Ik zou zeggen, haal de krenten uit de pap waar u de meeste nadruk op wil leggen. En daar heeft u 5 minuten voor. Succes.

Mevrouw Seger: Geachte voorzitter en raadsleden, mijn naam is Angelique Seger, voorzitter van Stichting Red Mijn Zorg. Wij vertegenwoordigen inwoners van Dordrecht die afhankelijk zijn van zorg en van aangepaste woonvoorzieningen. Ik spreek hier vandaag namens een groep die vaak onzichtbaar blijft in het gemeentelijk beleid, totdat de crisis uitbreekt. Laat mij u een concreet beeld schetsen. In Dordrecht wonen mensen met een fysieke beperking of chronische aandoening in projecten van bijvoorbeeld Stichting Fokus. Daar zijn zorg en wonen contractueel onlosmakelijk aan elkaar gekoppeld. Dit betekent als iemand een conflict krijgt met de zorgaanbieder of kiest voor een andere vorm van zorg, bijvoorbeeld via een pgb, dan staat diegene niet alleen zonder zorg, maar ook zonder woning. Dat leidt tot enorme bestaansonzekerheid.

U kunt zich voorstellen als je afhankelijk bent van 24-uurs assistentie en van een aangepaste woning, dan is de dreiging om beide tegelijk kwijt te raken niet alleen beangstigend, maar rondt gevaarlijk. Daar komt nog iets bij. Dordrecht kent een groot tekort aan geschikte MIVA-woningen. Tegelijkertijd staan er bij Fokus woningen leeg,

omdat die alleen toegankelijk zijn voor mensen die ook een zorgcontract tekenen. Dat betekent dat woningen die speciaal zijn aangepast voor mensen met een beperking onbenut blijven, terwijl er elders wachtlijsten zijn. Dit is niet uit te leggen aan de inwoners die wanhopig wachten op een aangepaste woning. Stichting Red Mijn Zorg ziet drie grote knelpunten. Eén, de doelgroep is onzichtbaar en krijgt geen directe aanspreekstructuur bij de gemeente. De contractuele koppeling van zorg en wonen ondermijnt de keuzevrijheid en veroorzaakt zorgmijding en escalatie. Het tekort aan MIVA-woningen wordt onnodig verergerd door leegstand bij aanbieders, zoals Fokus. Daarom hebben wij u een advies gestuurd met concrete voorstellen. Ik noem er drie, die wij als meest urgent zien. Richt een onafhankelijk meldpunt wonen en zorg in, zodat inwoners die dreigen hun woning te verliezen door een zorgconflict ergens terecht kunnen. Ga met wooncorporaties en zorgaanbieders in gesprek over loskoppeling van wonen en zorgcontracten. Mensen moeten hun huis kunnen behouden, ook als ze een andere vorm van zorg willen. Zorg dat leegstaande aangepaste woningen beschikbaar komen voor wie ze echt nodig heeft, ongeacht welke zorgvorm iemand kiest. Geachte raadsleden, dit gaat over bestaanszekerheid en mensenrechten, over inwoners die geen keuzevrijheid ervaren in hun zorg, die soms noodgedwongen zorg mijden en dan in constante angst leven hun woning te verliezen. Ik vraag u vandaag om dit probleem niet langer te laten liggen. Zet het op de politieke agenda. Stel vragen aan het college en ga met ons, met de corporatie en met de aanbieders in gesprek om tot oplossingen te komen. Wij denken graag mee, want dit kan en moet beter. Dordrecht heeft kans om te laten zien dat zij echt staat voor inclusie, voor zelfregie en voor een veilig thuis voor iedereen. Ook voor de mensen die afhankelijk zijn van zorg. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Keurig aan de tijd gehouden. Voor de luisteraars thuis en de mensen op de tribune die hem niet kennen, wethouder Van der Kruijff is inmiddels ook binnengekomen. Hij heeft plaatsgenomen op de tribune. Dan weet u dat. Dan is het college ook vertegenwoordigd. Maar het college is niet aan zet op dit moment. U bent aan zet. En ik zie al een vinger van de heer De Heer. Ik zie er één van mijnheer Bootsman. Er komen er misschien wel meer. Mijnheer De Heer, aan u de eer.

De heer De Heer: Hartelijk dank aan de inspreker, ook voor het delen van deze situatie. Ik ging heel erg aan op het punt van het contact maken met de gemeente en ook geen structureel aanspreekpunt. Ik was benieuwd, zou u daar iets meer over kunnen vertellen hoe dat tot nu toe gaat of waar dat aan succes ontbreekt? En ik was ook benieuwd of u ook contact heeft bijvoorbeeld met de Dordtse Adviesraad Sociaal, aangezien dat toch ook wel wat raakvlakken lijken. Misschien kunt u dat toelichten.

De voorzitter: Kunt u dat?

Mevrouw Seger: Ja. Op het moment is het zo, als je in conflict komt met je zorgaanbieder, de meeste ervaring met Stichting Fokus, en dan kom je in problemen terecht. Dan ga je hulp zoeken. Mij is dat niet gelukt. Ik ben ervaringsdeskundige. Ik ben helaas ook in de problemen terechtgekomen. En er was totaal geen aanspreekpunt. Het duurde maanden voordat je überhaupt werd gehoord. Uiteindelijk een interventiespecialist vanuit de gemeente heeft mij toen geholpen. Maar voor de rest bleef elke hulp afwezig. Dat is wel triest.

De voorzitter: Mijnheer De Heer, vervolgvraag.

De heer De Heer: Misschien nog een korte vervolgvraag. Want dat gaat dan specifiek over als je in zo'n situatie, zo'n crisis terechtkomt, dan moet er ook heel snel gehandeld worden. Ik kan me heel goed voorstellen dat dat dan heel ingewikkeld is. Ik begrijp ook dat u namens deze stichting natuurlijk optreedt en dat dan misschien de tijd en de ruimte er soms is om het duurzame contact ook op te bouwen met de gemeente. Hoe verloopt dat? Of is dit eigenlijk het moment om die lijn uit te gooien?

Mevrouw Seger: Ik heb in juli ook de wethouder deze stukken gestuurd, omdat het is een landelijk probleem. En ik ben woonachtig in gemeente Dordrecht. En ik ben eigenlijk al een jaar bezig om de gemeente in te laten zien wat er speelt. Maar het lijkt niet opgepakt te worden.

De voorzitter: Genoeg, mijnheer De Heer? Dan ga ik naar mijnheer Bootsman en daarna naar mevrouw Schnabel. Mijnheer Bootsman.

De heer Bootsman: Dank u wel, voorzitter. En ook namens ons natuurlijk hartstikke veel dank voor het inspreken. Ik heb een vraag over het meldpunt wonen en zorg, waar mevrouw Seger het over had. Is dit meldpunt, als dat er zou komen, in haar ideale wereld alleen bedoeld voor mensen die in conflict liggen met Fokus, of ook voor andere mensen die op zoek zijn naar een aangepaste woning? Want u en ik weten allebei dat er een gigantisch tekort is aan aangepaste woningen, ook voor mensen die hun zorg anders inregelen dan via Fokus.

De voorzitter: Mevrouw Seger.

Mevrouw Seger: Ik ben natuurlijk zelf de Stichting Red Mijn Zorg begonnen. En mijn doel is om per gemeente een punt te krijgen, zoiets als Red Mijn Zorg, waar mensen die problemen ervaren in hun zorg, in hun woonaanbod dan terechtkunnen met vragen. En dat meldpunt zal een soort verbinding moeten vormen tussen alle partijen, ook als je op andere problemen loopt met woonvoorzieningen.

De voorzitter: Ik zie aan het geknik van mijnheer Bootsman dat het voldoende was. Dan ga ik naar mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. En dank u inderdaad voor het inspreken. Ik was eigenlijk benieuwd naar hoe op dit moment in het contract, dat waarschijnlijk bij aankomst wordt ondertekend, wat er dan al is geregeld en wat er dan ook in staat over eventuele zorgconflicten en wat voorbeelden kunnen zijn inderdaad van zo'n zorgconflict dat dan aan de hand is.

De voorzitter: Mevrouw Seger.

Mevrouw Seger: Ik denk dat dit een heel lang stukje wordt. Op het moment dat jij als iemand die gehandicapt is, of hoe je het ook mag noemen, afhankelijk van zorg bent, dan kan je een beroep doen op Fokus. Fokus levert adl-zorg. En op het moment dat je bij

hun inschrijft, krijg je vanuit de wooncorporatie een woning aangeboden, die is gekoppeld aan de zorg die je van Fokus krijgt. Fokus is een adl-leverancier. Die wordt in stand gehouden door een subsidieregeling vanuit de overheid. En de koppeling zijn private afspraken die Fokus met wooncorporaties hebben gemaakt dat alleen als jij adl afneemt in de woning, zolang mag je er blijven wonen. Wat gebeurt er? Als je, net als ik, seksueel overschrijdend gedrag meemaakt, mishandeling, zorg stopzetting, enzovoort, dat zijn niet de minst misselijke misstanden. Als je dan met elkaar in conflict komt en Fokus zorgt ervoor dat het jou aan alle mogelijke dingen ontbreekt en zelfs tot einde dienstovereenkomst met jou overgaan, omdat ze zij zich aangevallen voelen, dan krijg je een brief, je mag ook de woning verlaten. Nee, je moet de woning verlaten. In mijn geval heb ik godzijdank de hulp gekregen uiteindelijk om in mijn woning te mogen blijven. Is er een allonge door Trivire aan mijn huurcontract toegevoegd. Maar helaas is dat niet de werkelijkheid, zoals het in Nederland gaat. Want mensen worden onterecht uit hun woning gezet, omdat ze in conflict zijn gekomen.

De voorzitter: Dank u wel. Heftig verhaal. Mevrouw Balorian.

Mevrouw Balorian: Allereerst heel erg dank dat u hier aandacht op vestigt. Ik vroeg me af of u vanuit de stichting zicht hebt op hoe vaak dit gebeurt eigenlijk in Dordrecht?

De voorzitter: Kunt u het wat kwantificeren?

Mevrouw Seger: Ja. Er zijn in Dordrecht twee projecten van Stichting Fokus Wonen, in Crabbehof en in Stadspolders. In Dordrecht is het een cluster, want het zijn clusterwoningen in de wijk. Dat was een cluster van twaalf woningen. Ik ben vorig jaar ontkoppeld van Fokus. Toen was er al een woning van hen afgepakt. Daarnaast zijn er vier woningen leeggekomen door overlijden van cliënt, of door drie cliënten overleden. Eentje is naar het verzorgingshuis gegaan. Dat maakte dat er nog zes woningen over waren. Eén woning is vorige week afgepakt van Fokus. Een niet Fokus cliënt heeft dat toegewezen gekregen. Nu staan er nog vier woningen leeg waar geen kandidaten voor zijn. En zijn er nog zes cliënten in dat project. En die hebben ook problemen.

De voorzitter: Mevrouw Balorian, een vervolgvraag?

Mevrouw Balorian: Ja. Dank u wel, voorzitter. Dat betekent dat de cliënten die er nu in zitten, die hebben allen ook een probleem dan met Fokus, in dit geval?

Mevrouw Seger: Niet allemaal. Maar ik weet 2 cliënten maken ook problemen mee. Zorg die niet goed geleverd wordt. Personeel wat niet orde is. Misstanden die gebeuren. En we hebben het nu natuurlijk over Dordrecht, maar dit speelt landelijk. Fokus heeft 96 projecten in Nederland. Het is ook een groot politiek ding.

De voorzitter: Mevrouw Van den Aardwegh.

Mevrouw Van den Aardwegh-van Leeuwen: Dank, voorzitter. Ook ik vind het een prachtig stuk. En er staan ook goede adviezen in. Mijn vraag is echter, omdat het iets landelijks was, omdat het in meer plaatsen gebeurt, zijn er ook voorbeelden hoe het in een andere stad geregeld is, of zijn wij het eerste waar u dit aankaart?

De voorzitter: Mevrouw Seger.

Mevrouw Seger: Nee, in Nijmegen zijn ze daar ook mee bezig, omdat in Nijmegen ... Wij hebben het afgelopen jaar de misstanden kenbaar gemaakt. We zijn naar de Tweede Kamer geweest. Hebben een petitie aangeboden aan de staatssecretaris. Op het landelijk niveau is VWS heel erg bezig met de zorg die door Fokus geleverd wordt en de misstanden die daarin plaatsvinden. Qua gemeentes hebben wij een top 5 gemaakt van de 96 projecten. En daarin kwam Nijmegen als nummer 2 eruit. En Nijmegen is met ons in gesprek vanuit de gemeente en de wethouder. Sorry. En zien wij dat wooncorporaties in Nederland wel steeds meer de weg naar ons vinden, omdat wij de meeste ervaringen hebben en de meeste uitleg kunnen geven. Maar het moet gewoon ook door gemeentes behandeld worden, want het is een gemeentelijk probleem.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer 't Lam. En ik stel voor dat dat de laatste vraag is, want ik moet ook een beetje op de klok letten. Er komt zo meteen weer een vergadering. Aan u de vraag.

De heer 't Lam: Dank u, voorzitter. Ik vind het best heftig wat mevrouw vertelt. En ook heel dapper dat ze dat zo doet hier. In het advies staan vijf concrete vragen aan de gemeente Dordrecht. Nou zijn dat niet gelijk vragen die we als gemeenteraad zouden kunnen beantwoorden, meer als college. En ik hoor mevrouw Seger zeggen dat ze de stukken naar de wethouder gestuurd heeft. Ik ben benieuwd of er al een antwoord is van het college? En misschien kan ook geregeld worden, want de wethouder luistert mee, als dat antwoord er is of komt dat dat naar ons toe komt, zodat we kunnen lezen wat die antwoorden zijn.

De voorzitter: Het is een vraag voor mevrouw Seger en een vraag voor de wethouder. Mevrouw Seger.

Mevrouw Seger: Toevallig heb ik deze week contact gehad met de assistente of secretaresse van mijnheer de wethouder. En wegens het reces was het onderwerp komen te vervallen of zoekgeraakt. Ik weet het niet meer. En op 23 september heb ik een afspraak met beleidsmedewerkers.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van der Kruijff, u heeft de vraag gehoord. Kunt u door geknik toestemmen aan mijnheer 't Lam dat de antwoorden ook naar de raad komen? Dat mag hoor. Dat snap ik. Privacy. Er zit privacy in. Ik denk dat mijnheer 't Lam daarmee wel gerustgesteld is. Er komt in ieder geval naar u toe een reactie. En daar wordt, dat is terecht, ook rekening gehouden met privacy. Dan is de vraag nog aan u wat we verder met dit verhaal willen? Want daar gaat u over. Het vervolg. Mijnheer Bootsman, u heeft een suggestie.

De heer Bootsman: Ik zal een voorzetje doen, voorzitter. Ik denk dat het handig is dat we het voor nu even afwachten totdat mevrouw inderdaad contact heeft gehad met het college en wat daaruit voortkomt. En dat we daarna, dat dat dan waarschijnlijk weer via de Agendacommissie binnenkomt, dan kijken wat we er verder mee doen.

De voorzitter: Wat mij betreft is het een uitstekend voorstel, maar u gaat erover. Ik zie allemaal geknik. Ik zie geen geschud. Ik denk dat het een heel goed voorstel van u was,

mijnheer Bootsman, dat we het zo gaan doen. De wethouder gaat in overleg met mevrouw Seger. Kijken wat van de antwoorden echt gepubliceerd kan worden richting ons. En dan komt dat bij de Agendacommissie terecht. En dan denk ik zo dat er vast wel iemand hier is die zo assertief is dat hij actie gaat ondernemen. En wat dat dan is, van één weet ik het zelfs zeker. Maar goed. Ik dank u hartelijk voor uw komst hier, voor het stellen van de vraag, maar ook het openhartige verhaal en de beantwoording. Moedig om dat te doen. Dat is ook al verwoord door meerderen. Hartelijk dank. Commissie, ook hartelijk dank voor het stellen van de vragen. Uw aanwezigheid hier. Ik vraag u alvast of zo meteen, als u deze zaal verlaat, dat zal niet iedereen doen, maar een aantal wel, of u uw spulletjes mee wil nemen, zodat er anderen plaats kunnen nemen. Ik dank ook de mensen achter mij voor hun aanwezigheid. En ik sluit bij deze de vergadering. Fijne avond verder nog.

2. Beschikbaar stellen gereserveerde middelen Dordtse Leerprogramma 2025-2028 (Agenda 2030) - Raadsvoorstel

Voorzitter: De heer Struijk
Raadsgriffier: De heer Boogaard
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Aarden (Partij voor de Dieren)
Mevr. Van den Aardwegh-van Leeuwen (CDA)
Dhr. Van Antwerpen (Beter voor Dordt)
Mevr. Balorian (VVD)
Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Mevr. Dijkstra (Gewoon Dordt)
Dhr. Den Hartog (GroenLinks)
Dhr. De Heer (ChristenUnie/SGP)
Dhr. 't Lam (SP)
Mevr. Lindner (Beter voor Dordt)
Mevr. Schnabel (PvdA)
Dhr. Van der Spoel (Fractie van der Spoel)
Mevr. Striebeck (VSP)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)

Portefeuillehouders: wethouder W. van der Kruijff

Ambtelijke ondersteuning: dhr. Bomius, dhr. De Koning

Overige aanwezigen: mevr. Peters, mevr. Bonninga-van den Hil

De voorzitter: Goedenavond beste mensen, welkom bij deze commissievergadering, waar het raadsvoorstel beschikbaar stellen gereserveerde middelen Dordts Leerprogramma 2025-2028, onderdeel van de Agenda 2030, op de agenda staat. En die gaan we vanavond beeldvormend bespreken. Ik heet u als raads- en commissieleden hartelijk welkom. Ook wethouder Van der Kruijff, namens het college. Uiteraard de heer Boogaard als griffier. Verder hebben we twee mensen van de ambtelijke ondersteuning,

de heer Bomius, die zo meteen de presentatie gaat doen, en de heer De Koning. We hebben twee dames die het onderwijs vertegenwoordigen, mevrouw Peters en mevrouw Bonninga. En wie wie is, dat gaat u zo meteen zien, want ik ga, nadat ik ook de luisteraars thuis welkom heb geheten en de aanwezig op de publieke tribune, jazer, een dame en een heer, die zijn allemaal vertegenwoordigd, ga ik vragen aan iedereen die aan deze tafel zit of die zich kort wil voorstellen. En de heer Boogaard begint altijd graag. Dat mag hij ook nu doen.

De heer Boogaard: Dank u wel, voorzitter. André Boogaard, commissiegriffier.

Mevrouw Bonninga-van den Hil: Goedenavond, ik ben Heleen Bonninga, directeur van de Prinses Julianaschool.

Mevrouw Peters: Goedenavond, mijn naam is Kim Peters. Ik ben adviseur onderwijs en kwaliteit bij Nestas Scholengroep.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Van den Aardwegh-van Leeuwen: Jolanda Van den Aardwegh, CDA.

De heer 't Lam: Jack 't Lam, SP.

De heer Van Antwerpen: Dick van Antwerpen, Beter voor Dordt.

Mevrouw Lindner: Naomi Lindner, Beter voor Dordt.

De heer Aarden: Tristan Aarden, Partij voor de Dieren.

De heer De Heer: Robert de Heer, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Dijkstra: Marjanne Dijkstra, Gewoon Dordt.

De heer Den Hartog: Paul den Hartog, GroenLinks Dordrecht.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, ook van GroenLinks Dordrecht.

Mevrouw Balorian: Mailys Balorian, Dordtse VVD.

De heer Van der Spoel: Wouter van der Spoel, Fractie van der Spoel.

Mevrouw Striebeck: Bernadette Striebeck, VSP.

De heer De Koning: Mart de Koning, ambtelijke ondersteuning.

De heer Bomius: Serge Bomius, ambtelijke ondersteuning.

De heer Van der Kruijff: Wim van der Kruijff, wethouder.

De voorzitter: En om in stijl te blijven, mijn naam is Leen Struijk. En ik ben voorzitter. Beste mensen, waarom deze vergadering? Het college heeft de gemeenteraad voorgesteld om een kleine 8 miljoen euro uit de reserve in te zetten voor de uitvoering van het Dordtse Leerprogramma tot 2028. Vanavond krijgt u van de ambtelijke organisatie een technische toelichting op dat voorstel en worden de praktijkervaringen van het onderwijs met u gedeeld. De presentatie bestaat uit een aantal blokken, volgens mij zijn het er 4, waarna er steeds gelegenheid is voor het stellen van vragen. Het voorstel is, en ik stel ook voor dat u dat voorstel aanneemt, om de vragen even te noteren en steeds na het blokje, als u vragen heeft, vingertje op te steken. En dan gaan we kijken of die vragen beantwoord kunnen worden, als dat uw goedkeuring kan weg hebben. En dan ga ik het woord geven aan de heer Bomius. En u merkt vanzelf wanneer het eerste blokje afgerond is. En dan kunt u de vragen gaan stellen. En we gaan proberen dit keurig binnen de tijd af te ronden. Mijnheer Bomius, aan u het woord. Veel succes.

De heer Bomius: Dank u wel, voorzitter. Fijn dat we dit kunnen doen. U heeft het wat dat betreft helder geïntroduceerd. Waarbij we vanavond stilstaan bij het raadsvoorstel, maar vooral bij het Dordtse Leerprogramma. Met als doel u een beeld te geven van dat programma, wat onderdeel uitmaakt van de Dordtse Onderwijsvisie, die in 2020 is gestart en een reikwijdte van 10 jaar. Net als het programma wat we vanavond bespreken. En in deze beeldvormende sessie hopen wij u een duidelijk beeld te geven waarom het nodig is om die gereserveerde middelen vrij te geven en beschikbaar te stellen voor het Dordtse Leerprogramma. Het thema van Dordtse Onderwijsvisie is kansengelijkheid. En het thema van deze beeldvormende sessie is het Dordtse Leerprogramma, wat een onderdeel is van die grotere visie. Een uitwerking ervan. Een uitwerking van dat programma. Wij willen als hoofddoel u echt informeren. Daarvoor zijn we ook blij dat het onderwijs aan tafel zit, om ook uw vragen wat dat betreft te kunnen beantwoorden. En als actie, het staat als het raadsvoorstel geagendeerd eigenlijk. Gaan we door, want we willen graag binnen de tijd.

Een nadere introductie van mij en van mijn collega Mart de Koning zal ik u besparen. Maar misschien is het wel leuk om nog even bij Heleen Bonninga en Kim Peters stil te staan, zodat ze nog iets meer kunnen vertellen over hun rol binnen hun bestuur waarvoor ze werken, want het ging net misschien een beetje snel. Maar dan heeft u daar net wat meer een beeld bij, voordat we dadelijk verder gaan. Want ze komen nog wat langer aan bod natuurlijk. Heleen, wil jij toch iets meer vertellen over jezelf?

Mevrouw Bonninga-van den Hil: Serge, dat wil ik zeker. Ik ben natuurlijk heel benieuwd, wat zou je willen dat ik vertel of wat zouden mensen willen weten? Ik werk al heel lang in Dordrecht. Ik kom van origine uit Rotterdam, maar heb inmiddels echt mijn hart verpand aan Dordrecht. Ik werk inmiddels 25 jaar bij de Stichting H3O, deze augustus. Nog heel recent. En nu al 9 jaar als directeur van IKC Prinses Julianaschool. En in deze wijk ligt ook echt mijn hart. Ik hou van Krispijn. Ik word heel erg blij van het multiculturele, van het kansrijke. Dat is ook een van onze kernwoorden, al jarenlang. En met name de diversiteit in de wijk. En vanaf het begin af aan al echt betrokken bij het DLP.

Mevrouw Peters: Ik werk, in tegenstelling tot Heleen, nog helemaal niet zo lang in Dordrecht. Ik woon daar ondertussen wel twintig jaar. Ik werk als adviseur onderwijs en kwaliteit bij Nestas Scholengroep. Betekent dat ik in die rol zowel de scholen,

directeuren, intern begeleiders, maar ook het bestuur adviseer en ondersteun in allerlei kwaliteitsvraagstukken. Dus heel veel bezig met het onderwijs. En in die rol ook eigenlijk, vanaf dat ik bij Nestas kwam, betrokken bij het Dordtse Leerprogramma. En hoe we dat met elkaar op onze scholen zo goed mogelijk kunnen vormgeven. En daar gaan wij een inkijkje in geven straks aan u.

De heer Bomius: Dank je wel. Dan is dat wat helderder. Drie logo's staan er. Twee zijn verklaarbaar, want de dames zitten hier, H3O en Nestas. Maar er is ook nog een derde schoolbestuur betrokken. Dat is SIPOR. En dat is van basisschool Ikra, die in Crabbehof ligt, Crabbehof/Zuidhoven. Het werd een beetje veel en een beetje vol als we alles uit gaan nodigen. Die staat er wel bij. Niet aanwezig vanavond. Hoe gaan we deze sessie verder indelen? Ik vertel straks nog wat, het beetje technisch gedeelte, over doelen, werkwijze, resultaten tot nu toe. Vervolgens mijn collega over de financiën en de samenwerking. En dan is het aan de dames van het onderwijs om dat stukje te doen. Is dat voor nu helder of misschien zijn er nu al wel vragen? Want links onderin is mijn alertheidssignaal, dat ik even aan u moet vragen of er misschien wat vragen tot nu toe zijn.

De voorzitter: Mijnheer 't Lam. Sorry, Van Antwerpen. Meestal is het mijnheer 't Lam, maar deze keer niet.

De heer Van Antwerpen: Deze keer niet. Ik was net iets eerder. Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, ik heb een vraag. Het gaat over het beschikbaar stellen gereserveerde middelen voor een periode van vier jaar. En ik vroeg me af, waarom voor vier jaar? Is dat een bewuste keuze geweest? En de vraag stellende denk ik dan, hoezo vier? Waarom geen drie? Waarom geen twee? Is daar een filosofie over?

De voorzitter: Mijnheer Bomius.

De heer Bomius: Deze vraag gaan we zo meteen behandelen met het financiële gedeelte, met uw goedkeuren, voorzitter.

De voorzitter: Dan moet u even geduld hebben. Mevrouw Van den Aardwegh, zag ik dat u ook een vraag had, of toch niet? Nee. Dan kunnen we verder. En voor degenen die hier voor het eerst zijn, dat vreemde geluid wat u af en toe hoort, dat is niet een van de aanwezigen hier, maar dat is zaal eigen, zal ik maar zeggen.

De heer Bomius: Dat zijn de charmes van een oud gebouw. Dat is zo'n indeling. Dat had ik niet gedaan. De achtergrond. De voorzitter vertelde het al, het Dordtse Leerprogramma is 1 van de 7 programma's binnen de Agenda 2030. En heeft net als die andere programma's een langetermijnkarakter, langetermijnvisie. In 2021 is daar een dikke 27 miljoen voor gereserveerd, voor 10 jaar. En we zijn nu een aantal jaren verder. Het is gericht op het versterken van de sociaaleconomische positie van kinderen in kwetsbare wijken. En dat moet u natuurlijk met vele jaren optellen. Dat die, op het moment dat zij ook meetbaar sociaaleconomisch zijn, daar een stabiele positie innemen. Dat alles stellen we niet aan alle scholen beschikbaar, maar aan een deel van de scholen. En dat zijn de scholen met een populatie die een hoog risico op onderwijsachterstanden hebben. En dan wordt het alweer een beetje technisch. Maar goed, u heeft vooraf de presentatie gehad. En u weet al misschien dat daarachter ook

een uitleg komt van onderwijsachterstanden. Het CBS gebruikt deze indicatoren, opleidingsniveau, gemiddelde opleidingsniveau, het land van herkomst, verblijfsduur van de moeder en of ouders in schuldsanering zitten. En dat zijn gegevens die vooraf inzichtelijk zijn. Ook wel jaarlijks kunnen aangepast worden. Maar het leerniveau van kinderen wordt daar niet in meegenomen. Het is een voorspelbare indicator. En dat zijn betrouwbare indicatoren volgens het CBS. Pak ik ook even mijn eigen. Die was nog voor mij. Hoe doen we dat dan in dat programma? We hebben echt als doel gesteld gelijke onderwijskansen bevorderen voor leerlingen op scholen met grote achterstanden. Daarin denken we dat we wat extra's moeten doen. Dat is ook het uitgangspunt van de Onderwijsvisie, daar waar er meer nodig is ook meer doen. En daar is het Dordtse Leerprogramma een voorbeeld van. Maar er zijn nog meer van dat soort voorbeelden. En daar komen we dadelijk nog wel op. Maar laten we ons vooral focussen nu op het Dordtse Leerprogramma, omdat u daar ook een hele grote rol in heeft. Doen we dan op alle scholen hetzelfde? Zeker niet. De schoolleider, met zijn of haar team, weet vaak goed wat er nodig is voor de kinderen en voor de populatie. Wij hebben daar de scholen vrij in gelaten. Maar niet helemaal vrij, want we hebben wel kaders gesteld in de subsidieregeling. En die is openbaar. En daar hebben we ons op laten informeren. En die loopt al een aantal jaren. En inmiddels zijn daar wel wat kleine bijstellingen op gekomen. Wat staat er dan in die subsidieregeling? Onder andere dat er minimaal 4 uur verlengde leertijd op scholen wordt gegeven, voor de meeste groepen. En waarop wordt dat gebaseerd? Dat noemen ze tegenwoordig in het onderwijs evidence informed. Dat is een term die veel wordt gebruikt. Ik heb voor u een sterretje erachter gezet, met een linkje naar de site waar dat wordt uitgelegd. Maar dat is een vorm van onderzoek, data en gezond verstand eigenlijk.

Die drie dingen bij elkaar brengt en aangeven, dit zijn verstandige dingen om te doen op het gebied van alle zaken die in het onderwijs spelen, maar specifiek op dit programma taal, rekenen en talentontwikkeling. Nu heb ik daaronder een kader geplaatst wat in de Dordtse Onderwijsmonitor zit. Want we hebben afspraken met elkaar gemaakt. We gemeente, onderwijspartners, onderwijs, kinderopvang. En we willen ook graag toetsen, wat doen wij met die afspraken en komen we de afspraken na? Daar is dit een voorbeeldje van. En zo hebben we nog veel meer van dat soort voorbeeldjes. U heeft bij de bijlage, en dat is een onderdeel van het raadsvoorstel, een aantal pagina's van die Onderwijsmonitor gezien. Hij is uitgebreider. Maar om het niet te ingewikkeld te maken, hebben we alleen die pagina's toegevoegd. Omdat we qua raadsvoorstel wat aan de late kant zijn ... Nee, dat zal ik dadelijk nog even uitleggen bij het laatste stukje, want ik ben een klein stukje vergeten, merk ik. Dat over het kader, in ieder geval. Dan ga ik even verder met de doelen. Moet ik hem hier ook even goed zetten. Waar richten we ons op? Met name taal en rekenen. Daar is echt wel de afgelopen jaren stevig de focus op gekomen. Dat betekent niet dat talentontwikkeling niet meer meetelt. Maar als het gaat om wat werkt, dan zie je dat taal en rekenen wel de basis is. Maar daar zal volgens mij mevrouw Peters ook nog iets over vertellen, als ik me niet vergis. Wat willen we dan meten? Daaronder ziet u in ieder geval wat staafjes. Dat is erg technisch. Dat gaat over streefdoelen en over fundamentele doelen. Waarbij de bedoeling is dat in ieder geval we daar stappen op maken en dat we zien dat de DLP scholen aan die normen gaan komen. Maar de DLP scholen hebben ook wel gezegd, die normen, ons ambitieniveau is hoger. En wij vinden ook dat we die hoger moeten stellen, want we hebben dit programma en daar mogen we wel wat van verwachten. Klopt het dan dat die ambitieniveaus hoger

zijn? In een extra bijlage die u heeft ontvangen, dat is gebaseerd op de aanvragen zoals die voor het huidige schooljaar zijn, ziet u ook die ambitieniveaus staan. En dat verschilt wel per school. De ene school komt vanuit een andere positie dan de andere school. Maar daar ziet u dat die ambitieniveaus van de scholen hoger liggen dan het gemiddelde landelijke niveau. Even kijken. Wat hebben we verder afgesproken? Taal en rekenen. Maar zit dat op dat gewenste niveau? Kijk dan ook verder, want die kinderen hebben meer nodig dan alleen dat stukje. En dan wordt er ook zeker aan talentontwikkeling gedaan. Dan ga ik nog wel even terug naar deze. Toch nog heel even bij die Agenda 2030 stilstaan, want die is in mei, juni langsgesproken, een evaluatie. Dat evaluatierapport zat ook bij dit raadsvoorstel. Heeft u natuurlijk ook al eerder gehad. En daar is ook afgesproken, we hebben deze evaluatie gedaan, kijk ook wat dat betekent voor de toekomst. Want er zijn een paar aanbevelingen gedaan vanuit TwynstraGudde. Die zullen, net als bij de andere programma's, ook voor DLP bekeken gaan worden. Dat proces gaat opgestart worden. En dat gaat lopen. Daar wordt u van op de hoogte gesteld, ook van dat proces, want dat is u toegezegd. Dat hoef ik verder nu niet toe te lichten. Maar dat is wel de reden ... Die evaluatie is in mei, juni geweest. En eigenlijk hebben wij vanuit ambtelijk of de wethouder een toezegging gedaan dat we al eerder bij u zouden komen, om via een raadsvoorstel en beeldvormend het een en ander over DLP te vertellen, u daarin mee te nemen. Maar dat is uitgesteld tot na die evaluatie, waardoor we nu hier zitten en niet zoals beloofd ik dacht in Q1. Maar goed, dat is nou eenmaal het proces wat dan opschuift. En waarom zeg ik dat? Omdat een aantal slides, en dan is het bijvoorbeeld deze, maar ook die vorige, die gaan over het afgelopen schooljaar, waarin de situatie anders was.

Daarom heb ik ook een nieuwe bijlage toegevoegd, die niet bij het raadsvoorstel hoort, maar waarin hij u wel extra informatie geeft. En die, wat mij betreft, relevant was voor dit moment. Hier wilde ik eindigen. En dan staat linksonder weer dat tekenkje. Voorzitter, dan is dit even de break.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bomius tot zover. Ik ga beginnen met de heer Den Hartog, daarna mijnheer De Heer, daarna mijnheer Van der Spoel.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. Ik was even getriggerd door wat ik zag bij die CBS indicatoren. Ik snap, er is hier niemand van het CBS om dat te beantwoorden. Sommige indicatoren wordt gekeken naar beide ouders en bij andere indicatoren alleen naar de moeder. En ik zou graag willen weten waarom dat onderscheid wordt gemaakt, want ik kan me ook voorstellen, beide ouders zijn altijd belangrijk.

De voorzitter: Mijnheer Bomius, kunt u daar antwoord op ... Of uw buurman nog ook hoor. Mijnheer De Koning.

De heer De Koning: Gelukkig. Dat komt omdat vaak de moeder de hoofdopvoeder is en daarmee de meeste interactie heeft met het kind en ook het meeste meegeeft. En dat is puur gebaseerd op, het CBS probeert zo volledig mogelijk te zijn, maar ook een zo kort mogelijk lijstje bij te houden. Vandaar dat deze informatie daarin belangrijk genoeg wordt geacht om daarmee andere informatie inderdaad niet ook mee te wegen, omdat daarmee dezelfde weging eigenlijk wordt meegegeven. Daarmee heb je dubbele weging.

De voorzitter: Mijnheer Den Hartog is nog niet tevreden met het antwoord.

De heer Den Hartog: Dat klopt. Dat kan ik helemaal volgen hoor, uw antwoord. Tegelijkertijd is er een biologische component natuurlijk. Zaken als, laten we zeggen, intelligentie is ook genetisch bepaald. En ongeacht wie de hoofdopvoeder is, hebben beide biologische ouders dan wel invloed. Ik begrijp dat er een keuze is gemaakt, maar er valt ook iets op af te dingen. Mag ik, voorzitter, nog een heel kort ander vraagje stellen?

De voorzitter: Ja hoor. En voor wie het nog niet wist, mijnheer Den Hartog is docent biologie. Maar stelt u uw vraag.

De heer Den Hartog: Zeker. Ik zag over die onderwijstijdverlenging, hulde daarvoor natuurlijk, in andere stukken staan dat het soms in de middagpauze wordt ingevuld. Ik kan begrijpen dat dat praktisch is, maar is er dan ook oog voor dat kinderen voldoende pauze moeten krijgen voor verwerking, maar ook gewoon voor spel en dergelijke? Hoe wordt daarnaar gekeken?

De voorzitter: Mijnheer Bomius.

De heer Bomius: Ik stel voor deze vraag te parkeren voor het onderwijsgedeelte en dat die daar wellicht zinniger zaken over kunnen zeggen.

De voorzitter: Noteert u hem zelf, een van de dames, dan komt hij straks terug.

De heer De Koning: Ik heb hem ook opgeschreven.

De voorzitter: Dan hoeft u niet alles bij te houden. Mijnheer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, dank u wel. En dank ook voor alle informatie. Waar ik even op aanging, is in het raadsvoorstel staat, het doel is niet per se om een verhoogd uitstroomniveau te realiseren. En toen dacht ik, ik kan me herinneren dat destijds dit een van de juist hele duidelijke KPI's waren die zijn meegegeven. En toen ging ik even zoeken. En dan staat dat echt letterlijk in oude stukken aan de raad, vooral bij de start van dit Dordtse Leerprogramma. En juist omdat dat zo iets concreets was, dacht ik, hoe zit dat en is er gaandeweg iets veranderd? Kan daar een toelichting op worden gegeven?

De voorzitter: Mijnheer Bomius.

De heer Bomius: Dank u wel, voorzitter. Het zit hem in het woordje per se. Het is een opgave om alle kinderen een verhoogde uitstroom te laten geven. Dat is eigenlijk de nuance. Dat we dat nog steeds voor ogen hebben, dat blijft eigenlijk staan. Alleen er zitten wel wat componenten in die ervoor kunnen zorgen dat dat niet bij alle kinderen gaat gebeuren. Dat is een stukje nuance.

De voorzitter: Nog een vervolgvraag, mijnheer De Heer?

De heer De Heer: Ja. Dank voor die toelichting. Ik zie hem alleen dan nu ook bij de doelen als we die bespreken niet terugkomen. Waarbij het risico zou kunnen bestaan dat we aan het eind van het programma zeggen, dat is hier en daar ook wel gelukt, maar daar hebben we niet al te veel concrete resultaten op om op te rapporteren, terwijl dat dat

wel het initiële harde doel was. Hoe kunnen we voorkomen of gerustgesteld worden als commissie, dat we daar aan het eind van het programma wel ook gewoon harde resultaten over teruggekoppeld krijgen?

De voorzitter: Mijnheer Bomius, kunt u daar antwoord op geven?

De heer Bomius: Ik zal deze vraag nog terugnemen en daar een technische uitleg over overleggen met u als raad, omdat we daar zeker nog wel in de Dordtse Monitor Stuurgroep hierover kunnen nadenken.

De voorzitter: Het antwoord komt op termijn schriftelijk. Mijnheer Boogaard, u heeft hem vast en zeker. Mijnheer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Voorzitter van de heer De Heer, moet ik zeggen. Want de mijne ging daar ook over. Het doel is volgens het voorstel inderdaad niet primair om uitstromingsniveaus te verhogen, maar om potentie te benutten. En hoe wordt het concreet en meetbaar gemaakt dat deze potentie ook daadwerkelijk wordt benut? En ik vermoed dat die dan ook moet worden meegenomen, want ik vind het een vrij vage doelstelling namelijk.

De voorzitter: Mijnheer Bomius, moet die meegenomen worden of kunt u hem hier beantwoorden?

De heer Bomius: Ik denk dat ik die hier wel kan beantwoorden. Wat we in beeld brengen, dat zijn de doelen op taal en rekenen. En die zijn heel betrouwbaar, als het gaat om de voorspelbaarheid hoe het verder gaat met de leerlingen. Op het moment dat we zien dat de niveaus op het gebied van taal en rekenen groeiende zijn, dat daar echt een stijging in zit, en dan kom je weer op dat woord evidence informed, dan kan er best wel een betrouwbare aanname gedaan worden dat het uitstroomniveau verhoogd wordt en dat het benutten van het potentieel beter tot zijn recht komt. Vandaar dat we het taal en rekenen in kaart brengen. En laten we zeggen, een jaar of 4, 5 geleden hadden we met de onderwijsbestuurder daar eigenlijk nog niet helemaal de goede afspraken over. Dus hebben we hem gezegd, laten we dan aan het eind van groep acht kijken. En nu hebben we elkaar veel meer gevonden en zijn er ook meer gegevens beschikbaar om dat inzichtelijker te maken. En dan heb je liever dat je taal en rekenen inzichtelijk maakt. Niet alleen aan het eind van groep 8, maar dat gebeurt eigenlijk al eerder met bepaalde trends, zodat je ook, pak hem, beet in groep 5, 6 een bepaalde bijsturing kan doen op een schoolprogramma of misschien wel op het hele DLP. Vandaar dat dat op taal en rekenen zit. En dat is eigenlijk een betrouwbaarder fenomeen dan het eindniveau, omdat je dan niet meer kan bijsturen.

De voorzitter: Mijnheer Van der Spoel, u neemt genoeg met dit antwoord? Dan mevrouw Schnabel. En dan stel ik voor dat we daarna naar het volgende blokje gaan. Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Ik was benieuwd, ik raakte getriggerd door inderdaad er staat dat er meer wordt ingezet op taal en rekenen. Dat dat erg belangrijk is. En ik vroeg me af in hoeverre dat er dan nog ruimte is voor initiatieven, zoals het Dordtse Leerorkest en Stichting Voorlezen als voorbeeld?

De voorzitter: Mijnheer Bomius, de leuke dingen, is daar nog tijd voor?

De heer Bomius: Kijk, Stichting Voorlezen en Stichting Leerorkest, dat zijn twee aanbieders. Als ik dat vertaal naar, wat is dat? Voorlezen valt dan eigenlijk in de categorie taal. Dat is een keuze die je kunt maken van, ik kies daarvoor of ik doe het zelf. En met Stichting Leerorkest is eigenlijk hetzelfde, is een vorm van muziekonderwijs. En besteed je dat uit of doe je dat zelf? Die keuzes zijn er. En dat kan denk ik allebei even leuk zijn of even zinvol. Maar dat zijn de keuzes die de scholen maken. Wilt u daar meer over weten, dan moet u dat misschien dadelijk nog even vragen aan de scholen zelf, waar de keuzes liggen.

De voorzitter: Er wordt al driftig geschreven, zie ik. Wie weet komt er een antwoord op.

De heer Bomius: Hartstikke goed.

De voorzitter: Dan gaan we nu naar een hele andere materie, namelijk de financiën of de resultaten. De financiën, denk ik. Resultaat eerst. Eerst de resultaten.

De heer De Koning: Dank u wel. Nog even inderdaad wat resultaten. En dit heeft eigenlijk meer te maken met wat tot nu toe is gerealiseerd in harde cijfers dan dat je echt al de effecten ziet in monitoring. Wat we daarin afgelopen jaren elk jaar terug zagen, is dat wij 2.500 leerlingen met het Dordtse Leerprogramma extra uren hebben aangeboden. En het afgelopen schooljaar was dat 4,3 uur extra onderwijstijd in de week. Daarmee hebben we echt enorm veel uren extra gerealiseerd voor deze kinderen, waarin zij op taal en rekenen extra ondersteuning kregen. We merken daarin ook de eerste positieve resultaten of effecten in ieder geval in de klas, wat we vanuit het onderwijs meekrijgen. En dat zijn echt de merkbare signalen nog. Die komt niet nog uit harde data naar voren in taal- en rekenscores. Was ook niet in de lijn der verwachting dat we dat nu al zouden zien. Maar dat het nu al merkbaar is, is al een goede stimulans om door te gaan, wat ons betreft. En onlangs heeft ook in het rapport van TwynstraGudde daar het een en ander over gestaan, over de meetbare effecten en dat die pas echt op de lange termijn goed zichtbaar kunnen worden. Daar hebben we ook een stukje tekst. Ik denk dat niemand het kan lezen. Maar misschien als u kan inzoomen op uw eigen scherm dat daar nog even de korte conclusie, die destijds in het rapport over het Dordtse Leerprogramma is opgenomen, nog kan teruglezen. En anders is als bijlage het complete rapport ook terug te zien. En naast het rapport van TwynstraGudde over de hele Agenda 2030 hebben we uiteraard ook de monitoring zelf van Sardes. En Sardes vraagt daarbij ieder jaar de data op vanuit de scholen over de taal- en rekenscores, maar ook wat meer kwantitatieve data over hoe scholen omgaan met de extra leertijd, wat ze precies inzetten, hoe zij de doorgaande lijn bijvoorbeeld tussen peuteropvang en basisschool organiseren en meer van dat soort zaken. En dat vullen ze trouwens aan met inderdaad de openbare data die al vanuit het ministerie en CBS bekend is. En op die manier ontstaat er ook per school een rapportage, die wordt ook alleen met de scholen gedeeld, om zelf inzage te krijgen in hun voortgang, waarmee ze ook weer hun keuzes kunnen herijken of vooral doorgaan op de weg die ze al hebben ingeslagen. En van resultaat naar wat het dan mag kosten. En dit zijn op zich ook geen nieuwe ...

De voorzitter: Dit beschouwt u als hetzelfde blokje?

De heer De Koning: Inderdaad, dat klopt. We hebben daar dingen een beetje ...

De voorzitter: Dat is dan iets veranderd waarschijnlijk.

De heer De Koning: Klopt.

De voorzitter: Helemaal goed.

De heer De Koning: Gelukkig.

De voorzitter: Dan laat ik u nog even.

De heer De Koning: Mijn collega noemde het net al, we waren voornemens iets eerder bij u langs te komen om de extra middelen op te halen om het Dordtse Leerprogramma uit te kunnen voeren.

Vandaar dat u hier op deze sheet nog een aantal jaartallen aantreft die al in het verleden behoren. Maar dat wil niet zeggen dat die daarmee financieel al helemaal zijn gedekt. Vandaar dat we alsnog die bedragen ook hebben opgenomen om in ieder geval voor de schooljaren '24-'25 en '25-'26 goed uit te kunnen komen. En daarnaast hebben we ook voor de komende 2 schooljaren hierna '26-'27 en '27-'28 een bedrag meegenomen van elk 3 miljoen. En om het meer op boekjaar in te zetten, omdat we merkten dat schooljaren en kalenderjaren erg technisch ingewikkeld zijn om goed te kunnen afronden, hebben we het advies van onze financiële collega ter harte genomen en ingezet op het afronden van een volledig kalenderjaar. Vandaar dat ook vijf twaalfde deel van 2028 in dit voorstel is meegenomen. Dat daarmee heel 2028 in ieder geval is gedekt. Waarom dan 2028, hoor ik iemand denken? Daarmee denken wij dat wij in ieder geval voor de komende jaren stabiliteit kunnen meegeven aan de scholen, over de beschikbaarheid van de middelen. En tegelijkertijd de nieuwe raad, die na de verkiezingen gaat starten, ook de kans geven om opnieuw te kijken naar het Dordtse Leerprogramma. En ook daar opnieuw terug te komen met een voortgang, hoe gaat het nu met dat programma, met de investering die u als raad heeft toegezegd? En is het daarmee de moeite waard om daar verder mee door te gaan, met de middelen die nog in de pot zitten. Dat is eigenlijk daarbij het korte antwoord op, waarom 2028?

De voorzitter: De heer Van Antwerpen, kunt u hem opsparen tot het blokje af is? Doe maar gelijk, omdat die hierop aansluit, voor deze keer.

De heer Van Antwerpen: Dank u wel, voorzitter. Die laatste opmerking snap ik niet helemaal. Want u zegt, als we nu eigenlijk voor vier jaar afdekken, dan is dat zodat de toekomstige raad daarmee beter overweg kan. Of hoe bedoelde u dat? Want ik kan me juist voorstellen dat als u zegt, om de komende raad na de verkiezingen op een gegeven moment ergens een keer in positie te brengen, dan kan ik me juist beter voorstellen om dan niet nu gelijk vier jaar vast te pinnen en hem ergens halverwege of zo een keer terug te laten komen.

De voorzitter: De heer De Koning, kunt u proberen dat te verhelderen.

De heer De Koning: Volgens mij is dit ook halverwege 2028. En dan denken we hetzelfde.

De voorzitter: Dat is weer keurig inderdaad. Het rekensommetje is niet zo moeilijk tussen 2026 en '30. Gaat u verder met het verhaal over de financiële onderbouwing, als dat nog nodig is.

De heer De Koning: Eigenlijk qua financiële onderbouwing was dit de sheets. U kunt allen raden inderdaad waar dat geld heen zou gaan, omdat de extra lestijden gaan al ... De leerkrachten worden er extra van betaald, of überhaupt voor betaald. Niet per se extra. En dat is het grootste deel van de kostenpost. Er zit nog een stukje ambtelijke ondersteuning bij, een stukje communicatie en de monitoring van Sardes. Maar verder, het grootste deel gaat naar de scholen uiteraard. Dan moet ik ook in mijn eigen scherm weer mee klikken.

Dan kom ik nog even op het stuk wat het Dordtse Leerprogramma ook heeft gebracht als het gaat over meer de zachte kant van het onderwijs en gemeenten die daarin samenwerken. We merken dat we sinds 2019, toen we de Onderwijsvisie hadden, veel meer in gezamenlijkheid met het onderwijs en de kinderopvang, niet te vergeten, het gesprek konden voeren over hoe onderwijskansen beter te benutten en hoe daarin die samenwerking te versterken. Het Dordtse Leerprogramma was daarin een heel duidelijke, waarin we samen onderzochten hoe onderwijstijdverlenging het beste tot zijn recht kan komen, welke kaders daarvoor konden gelden. En daarnaast hebben we natuurlijk ook als gemeentelijke organisatie, daar komt u als raad wat minder mee in aanraking, maar ook de wettelijke taak om onderwijsachterstanden te bestrijden. En daarin helpt de samenwerking die we nu met scholen zijn aangegaan ook om beter zicht te krijgen in de investeringen die we bijvoorbeeld in de opvang doen, om daar ook beeld te krijgen wat er in de scholen van wordt opgepakt verder en doorgepakt. Dat we ook zien, en dat komt weer terug uit de evaluatie die wij met het onderwijs hielden over het Dordtse Leerprogramma, is dat de focus op taal en de koppeling met al die andere vakken die op school ook nog worden aangeboden afgelopen tijd een stuk steviger is geworden. Dat dat ook het reguliere onderwijs daarin heeft versterkt. En wat verder uit die evaluatie naar voren kwam, is dat het voor de kleuters soms toch wel een wat grotere stap werd om die extra uren onderwijstijd te ontvangen en te volgen, omdat voor de kleuters de stap van peuteropvang naar kleutergroepen al een behoorlijke intensivering is in het aanbod. Daarom is er ook gezocht naar alternatieve effectieve manieren om daar toch de taal- en rekenvaardigheden te verbeteren, ook juist bij die jonge doelgroep. Daarin zijn we wel wat meer afgestapt van de verlengde leertijd, maar blijven de doelen overeind staan. Wat er verder in het vervolg staat te gebeuren, is dat we het Dordtse Leerprogramma hebben kunnen koppelen met ook de rijksprogramma's. Daarin is de samenwerking met het Rijk ook extra verstevigd. In het programma School en Omgeving is het Dordtse Leerprogramma als cofinanciering in eerste instantie opgevoerd, om daarmee ook het Rijk te doen bewegen om subsidie extra naar de scholen over te maken, waarmee weer andere interventies uit de Onderwijsvisie gerealiseerd konden worden. Daarover in de volgende dia meer. En zijn er ook regelingen specifiek voor scholen ontstaan, zoals bijvoorbeeld de schoolmaaltijden, de brugfunctionaris en dergelijke. Dat heeft ook weer echt de samenwerking tussen onderwijs, gemeente, maar ook juist de rijksoverheid extra versterkt. En we houden elkaar daar ook steeds meer op de hoogte. En wat voor het onderwijs specifiek van

belang is, is dat het Dordtse Leerprogramma de kans biedt om hun medewerkers vaste dienstverbanden aan te bieden, omdat het een investering is voor langere tijd. Uiteindelijk is dat wel de vraag die natuurlijk hier voorligt. Maar waarmee ook meer behoud kan worden van de kwaliteit van het personeel en ook geïnvesteerd kan worden in die kwaliteit, omdat die langer behouden blijft. Dat biedt daarin ook een extra bijvangst, die we met het Dordtse Leerprogramma zien gebeuren. Dan de beloofde dia 2, over participatie. En dat gaat specifiek over wat er nu met het Rijk aan extra kansen naar Dordrecht zijn gekomen. En die zijn met name gekoppeld aan de rijksregeling School en Omgeving. Daarin hebben we voor de afgelopen subsidieperiode, was 2022 tot 2025, afgelopen schooljaar is die afgelopen, ook op deze zelfde manier al extra investeringen kunnen doen in het onderwijs. En in de nieuwe periode '25-'28 van die rijksregeling gaat datzelfde weer gebeuren.

Daarmee zetten we het Dordtse Leerprogramma in wederom als cofinanciering, waarmee wij voldoen aan de voorwaarden van het Rijk. Tegelijkertijd zien we ook dat we daarmee bijvoorbeeld de wijkprogrammeringen rondom talentontwikkeling met name kunnen verstevigen. Hopelijk heeft u ooit eens van het Wijkavontuur gehoord, wat nu zo'n ruim 2 jaar loopt, waarin in elke wijk een aanbod wordt aangeboden aan kinderen die de leeftijd voor het Dordtse Leerprogramma ook hebben, 4 tot 12 jaar. Waarin zij juist met aanbieders uit de wijk, en als die niet in de wijk zijn uit de stad, extra gestimuleerd worden om hun talenten te ontwikkelen, naast taal en rekenen. Daar staat sport, cultuur, natuur centraal. En daarin proberen we echt de sportverenigingen in de wijk te koppelen, de culturele instellingen en dergelijke. De site wijkavontuur.nl geeft daar meer inzicht in. En dan hebben we ook nog een aantal andere programma's met deze rijksregeling kunnen realiseren. Dat is de Brede School Academie onder andere. Dat is een interventie die uit andere gemeenten is gekopieerd en die specifiek voor een groep kinderen wordt ingezet om begrijpend lezen sterk te verbeteren. En die groep kinderen waarvoor dit geschikt is, die laten op hun rekenvaardigheden zien dat ze heel veel in hun mars hebben, maar die blijven achter op taal. Specifiek op begrijpend lezen. En met deze extra uren op de Brede School Academie hebben ze in andere gemeenten in ieder geval al laten zien dat zij een enorme verbetering kunnen vertonen op juist begrijpend lezen. En hopelijk gaan we dat binnenkort ook in de Dordtse cijfers terugzien. Wat we verder nog doen, is de zomerschool, net weer afgelopen, waarin kinderen juist ook met een risico op een onderwijsachterstand in de laatste weken van de zomervakantie weer wat meer worden klaargestoomd om weer in dat schoolse ritme te komen. En we hebben S.V. GIO hierin ook opgenomen. Dat is juist een programma die talentontwikkeling en meer de welzijnskant combineert. Kinderen met mentale problemen, dat klinkt heel zwaar, maar het kan zwaar worden. We proberen met S.V. GIO daar wat meer op in te zetten om zelfvertrouwen een boost te geven voor die kinderen die wat meer in hun schulp blijven zitten. En we hebben ook contacten met het Jeugdeducatiefonds, sinds kort. Die is ondertussen ook in de DLP subsidieregeling opgenomen. Dat elke DLP school ook meedoet aan het Jeugdeducatiefonds. En daarmee is er extra budget beschikbaar via dit fonds voor scholen, om juist gezinnen die op de school zich melden, of waarin wat wordt gesignaleerd op een school, extra ondersteuning te bieden om juist een sportlidmaatschap of extra gymkleden of überhaupt gymkleden of het schoolontbijt te bekostigen. Daarmee zie je eigenlijk dat er in de volle breedte, naast taal en rekenen, via toch wel het Dordtse Leerprogramma ook extra deuren zijn geopend om op andere aspecten van kansen actief te worden. En

inderdaad het laatste sterretje hierzo, dat is een toezegging richting u. Dat we u graag meer willen vertellen over al die andere aspecten die wel in de Onderwijsvisie staan en ondertussen veel concreter zijn geworden en via een raadsinformatiebrief met u gedeeld kunnen worden. Mocht u daar uiteraard geïnteresseerd in zijn. En dan kom ik bij een andere. Het is niet echt een sterretje, plusje, iets met pijltjes links onderin. Het teken dat er vragen gesteld kunnen worden.

De voorzitter: Mijnheer Van der Spoel. Heeft u het knopje ingedrukt, mijnheer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Moet ik helemaal opnieuw beginnen?

De voorzitter: Nee hoor.

De heer Van der Spoel: U zat ernaast. Gelukkig. Bij de kleine lettertjes in de presentatie staat ook, er is geen grote noodzaak tot bijsturing op de inhoud van het programma. Maar dat is toch raar om te concluderen wanneer in datzelfde blokje staat dat het nu nog te vroeg is om iets te zeggen over de output vanuit het programma. Er wordt ons als raad wel om geld gevraagd, maar er is nog eigenlijk helemaal niets te zeggen over wat er nu is gebeurd. Ik zie dat er heel veel mooie plannen zijn. Het is een goed verhaal, mooi verhaal ook. En het klinkt ook goed. Maar er is niets wat hard is waar wij een keus op kunnen maken. Klopt dat?

De voorzitter: Mijnheer De Koning.

De heer De Koning: Er is wel degelijk heel veel gebeurd. Dat komt zo meteen in het volgende deel aan bod vanuit de presentatie van de scholen. Wat er inderdaad aan harde informatie beschikbaar is, en dat is eigenlijk van het begin af aan dat DLP op de agenda stond in uw raad gecommuniceerd, dat dit inderdaad een plan van de lange adem is. Als we uiteindelijk willen dat het uitstroomniveau wordt vergroot, dan ga je dat pas zien als een leerling vanaf de kleuterklassen is uitgestroomd. Dat ga je ook pas na acht jaar zien. Daarin is het niet zo heel gek. Wat we daarin op specifiek taal en rekenen nu alvast wel voorzichtig aan kunnen zien uit de monitor, maar goed die is net weer uitgevraagd voor het afgelopen schooljaar, komt, en dan kijk even mijn collega aan, ook terug in wat al eerder is toegezegd wat daar dan precies wel in inzichtelijk is. Maar dat er nu nog geen harde conclusies gedeeld kunnen worden van, we zijn op weg om dat doel wat we na acht jaar pas wilden bereiken met deze leerlingen, dat we daar nu al aan voldoen, dat was vanaf begin af aan wel duidelijk dat dat echt in stapjes naar voren komt. Dat het pas na een bepaalde periode echt in harde data terug te zien is.

De voorzitter: Mijnheer Van der Spoel, dat was genoeg voor u? Dan ga ik naar mijnheer 't Lam.

De heer 't Lam: Dank u, voorzitter. Er is voor 10 jaar tijd 27,4 miljoen uitgetrokken. Dat is per jaar 2,7 miljoen. Zover gaan mijn rekenvaardigheden nog wel. Maar ik zie nu dat in het laatste schooljaar, we gaan tot en met 2028, er al 3 miljoen per jaar nodig is. Is die 27,4 miljoen dan voldoende om tot 2030 het volledige programma uit te voeren? Dat is mijn eerste vraag. Ik doe, als de voorzitter het goed vindt, maar gelijk mijn tweede vraag. Het is een schitterend programma, een mooi verhaal, voor zover ik dat kan volgen

als leek. Maar wat gebeurt er nu na 2030? Is alles wat we nu opbouwen dan verloren? Hoe en wanneer gaan we denken aan voortzetting, als het allemaal zo goed is? Want we moeten dan niet wachten tot 2030, of het in 2030 weer kiezen van een nieuwe raad die dan van niks weet, want dan staat het helemaal stil en vallen we in een gat. Of zie ik dat verkeerd?

De voorzitter: Mijnheer Bomius, 2 eigenlijk niet zo heel moeilijke vragen. Is 27 miljoen genoeg? En wat gaan we na 2030 doen?

De heer Bomius: 27,4 is voldoende om tot 2030 het programma uit te kunnen voeren. Dat er nu 3 miljoen wordt gevraagd, heeft te maken met de goedkope opstartjaren waarin we een opbouw hadden van 1, 2, 3, 4. Dat kost dan niet zoveel. Qua berekening komen we uit. Lijkt het erop alsof we nog een beetje overhouden. Dat is ook wel een reden waarom op dit moment ... De eerste 2, 3 jaar waren implementatie jaren. Vervolgens ga je over naar borging. En je moet het goed geborgd hebben, wil je op een gegeven moment dan gaan meten. Dat is ook nog een klein extra antwoord op de vraag van de heer Van der Spoel. Is vraag 1 voor u voldoende goed beantwoord? En het tweede ging over, wat na 2030? Als u naar het eerste bolletje kijkt, de rijksregeling School en Omgeving, die loopt van '25 tot met '28. Ook dat is een reden waarom we u vragen tot '28 de middelen toe te kennen, omdat die 2 aan elkaar verbonden zijn inmiddels. We hebben samen met de scholen ... De scholen vragen School en Omgeving aan. Wij hebben het DLP. En die 2 zijn met elkaar verbonden. Vandaar dat ook 2028 een redelijk handig jaar is om daarmee samen op te trekken. En 2 is dat we via die rijksregeling die nu loopt, die nu is toegekend ook een stukje cofinanciering met elkaar hebben afgesproken. Dat betekent dat als de middelen worden uitgekeerd we dat in kunnen brengen, waardoor de Agenda 2030 middelen niet worden besteed op dat moment. Die blijven dan beschikbaar. En uiteraard is dat dan een heroverweging. Maar dat is wel hoe wij met elkaar de afspraken hebben gemaakt. Er liggen kansen, maar er staat ook een TG'tje in het bovenste kader, verkenning vervoliprogramma na 2030. Gestart. TG is TwynstraGudde. Ook daarin staat het, wat na 2030? Dat willen we wel verder gaan verkennen. Maar goed, eerst hebben we gezegd, we gaan eerst voor dit stuk de middelen ophalen en vervolgens gaan we het proces lopen, naar aanleiding van die evaluatie.

De voorzitter: Genoeg, mijnheer 't Lam?

De heer 't Lam: Ik ben nog niet helemaal overtuigd van wat we na 2030 moeten onderzoeken. Dat snap ik wel. Maar we moeten daar niet te lang mee wachten, want anders ben ik bang dat we tien jaar enorm ingezet hebben op goede doelen die effecten laten zien, maar dat we dan in een gat vallen, omdat we geen geld meer hebben. En dat zou doodzonde zijn. Het is mooi dat we dan tien jaar leerlingen geholpen hebben, maar er zijn weer nieuwe leerlingen vanaf 2030. Ik denk dat we niet alleen vol moeten inzetten op dit programma, maar ook al stevig moeten inzetten op na 2030.

De voorzitter: Dat is iets meer dan een beeldvormende vraag, denk ik. Maar hij is genoteerd. Mijnheer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. Ik had, net als collega 't Lam, ook een vraag over de financiën, maar eigenlijk andersom. Als ik het goed lees, blijft er van het

gereserveerde geld nog 11,3 miljoen over voor nog maar 2 jaar. Dat lijkt me, als ik het extrapoldeer, dat is altijd gevaarlijk, zeer ruim zelfs. U zei zelf net ook al, misschien blijft er wat over. Is dat een keuze, misschien blijft er wat over? Of worden die gelden, die dan wellicht nog beschikbaar zijn, ook nog ingezet voor iets waarbij je extra resultaat wil boeken? Dat lijkt me wel een interessante.

De voorzitter: Iemand van de heren die daar antwoord op kan geven?

De heer Bomius: Ook weer de afweging of dit een technische vraag is of niet natuurlijk. Maar vooralsnog gebruiken wij de middelen zo zoals we hebben gezegd dat we ze gebruiken. En zijn er middelen over, dan gaan we daar bijvoorbeeld een voorstel voor doen richting u. Dat is denk ik dan de route. En toch misschien een kleine technische aanvulling op de vraag die de heer 't Lam stelde. Want dat proces dat na die evaluatie TwynstraGudde komt, dat gaat wel lopen. En als ik het me niet vergis, dan zal in Q1 of Q2 van 2026 daar een vertaling in gemaakt worden. Kijk, we weten nog niet helemaal precies wat die vertaling inhoudt voor al die 7 programma's, maar dat is wel het technische antwoord wat ik kan geven. Dat daar wel een verwachting komt.

De voorzitter: Doet u dat maar eventjes dan. Een technisch procedurele aanvulling.

De heer Van der Kruijff: Toevallig ben ik ook portefeuillehouder Financiën. En Agenda 2030 maakt het iets makkelijker misschien om hier een antwoord op te geven. Ik hou het technisch procedureel. U heeft een rapport gehad van TwynstraGudde. Daar heeft u het college de opdracht gegeven een herijking te doen. Die gaat inderdaad rond einde Q1 volgend jaar beschikbaar komen. En één van de aanbevelingen van TwynstraGudde was, kijk ook over de horizon van 2030 heen. Er komt naar de raad een herijkingsvoorstel of een overweging en scenario's, hoe verder te gaan met Agenda 2030? En daar horen bij de einddatum van 2030 en de horizon. En daar maakt ook het Dordtse Leerprogramma deel van uit. Dat zal er aandacht in krijgen.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van der Kruijff. Zou het mogelijk zijn dat we nu naar de overkant gaan? Mevrouw Balorian dan nog als laatste.

Mevrouw Balorian: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag over de onderwijstijdverlenging. Want in de evaluatie zie ik staan dat het de eerste jaren niet lukte om het te realiseren, maar dat we in het schooljaar '23-'24 het voor het eerst is dat het gelukt is om het aantal uren aan te bieden. Hoe zit dat voor '24-'25?

De voorzitter: Is daar al iets over bekend? Mijnheer De Koning?

De heer De Koning: Ja, volgens mij, dan kijk even ter check ook naar jou, de cijfers die in de presentatie staan, die 4,3, waren ook van dat schooljaar toch, van afgelopen schooljaar. Die zit op 4,3 uur. En wat er nu is aangevraagd, maar goed, dat is nog kijken of het gerealiseerd kan worden, maar die verwachting hebben we wel, is dat dat minimaal gelijk blijft. Misschien zelfs meer.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk mevrouw Bonninga dat u wat gaat zeggen.

Mevrouw Bonninga-van den Hil: Met uw toestemming, voorzitter. Dank u wel. Dat is ook fijn. Ik heb ongeveer 10 minuten gekregen om jullie mee te nemen in mijn verhaal. En laten we daar snel mee beginnen. Er is mij gevraagd om een inkijkje te geven in het Dordtse Leerprogramma in de praktijk binnen Stichting H3O. We hebben binnen H3O 4 IKC's. Want we hebben alleen eigenlijk IKC 's binnen H3O die het DLP volgen. Dat is op De Staart, dat is in het Centrum en twee in Krispijn. We werken heel nauw samen. We hebben dezelfde basis, maar we hebben allemaal onze eigen kleur.

Dat betekent dat we allemaal onze eigen invulling daaraan geven, heel praktisch gezien. De samenspraak die we hebben, is dat we veel met elkaar overleggen. Dat we zoveel mogelijk van elkaars talenten en diensten gebruik weten te maken. En eigenlijk maak ik dan ook wel een stapje naar de andere bestuurder, want dat is niet alleen binnen H3O. En dat vind ik heel mooi en daar ben ik ook heel dankbaar voor. Dat is echt wel geheel binnen het hele Dordtse onderwijs. We werken nauw met elkaar samen. We kennen elkaar, zeker binnen de wijken. Als ik alleen spreek voor de wijk Krispijn, waarin mijn IKC staat, we kennen elkaar, we lopen af en toe bij elkaar binnen. Maar ook wel in de omliggende wijken. We vragen elkaar om hulp, om steun en kijken ook naar de gezamenlijke programma's. Dat vind ik wel heel erg mooi. IKC Prinses Julianaschool. We werken al sinds het begin met DLP. En een portret van ons IKC, dat is eigenlijk heel breed. En als je kijkt naar de afgelopen jaren, dan hebben we een enorme spurt daarin gemaakt. En dat is niet alleen op mijn IKC, maar dit is eigenlijk binnen alle Dordtse scholen die meedoen met het DLP. Iedereen probeert niet alleen apart ... Dat is wat het in het begin was eigenlijk, een apart afzonderlijk DLP. Maar inmiddels is dat steeds meer vervlochten in een volledige ambitiekaart of jaarprogramma, waardoor we hem ook eigenlijk op de lange termijn proberen in te bedden. Zodat kennis niet verloren gaat, zodat kwaliteit niet verloren gaat. Daar ben ik trots op dat we dat doen, omdat we eigenlijk geen van allen kunnen leven met een korte termijn stukje. Zeker omdat we alle leerlingen ... Dat we dat potentieel optimaal willen benutten. Niet alleen voor de korte termijn, maar zeker ook voor de lange termijn. En dat we dat ook kunnen behouden. Dat die kennis daar ook blijft zitten. Dat betekent ook dat we met partners werken, maar dat we ook mensen aannemen om ze zelf op te leiden en om die kennis binnen het Dordtse te behouden. Dat vind ik ook heel waardevol om te benoemen. Hoe ziet dat in de praktijk er dan uit? Mijnheer Bomius zei het net al, de kernvakken, dat is natuurlijk lezen, dat is natuurlijk rekenen. Dat is eigenlijk ons hoofdvak. En daar draait alles om. Dat is echt de kern waar het onderwijs over gaat. Waar we ook in die zin worden afgerekend einde groep 8. Maar zo denken scholen niet. Scholen werken vanaf peuters tot en met groep 8. En eigenlijk daarna kunnen we ze ook niet zo goed loslaten. Dat betekent ook dat we in de praktijk heel nauw contact onderhouden met de vo-scholen. Dat doen we ook buiten Dordt. Maar met name binnen Dordt proberen we dat zeer te promoten. Niet alleen binnen onze eigen stichting waar het Insula vertegenwoordigd is, maar zeker ook met Dalton, met het Johan de Witt. Eigenlijk maakt dat voor ons geen verschil, want het gaat er ons om dat alle leerlingen een plekje krijgen op de juiste vo-scholen. En dat is waar het over gaat. Het is niet alleen zozeer kansrijk verwijzen, maar het is ook realistisch verwijzen en kijken in de toekomst waar kinderen niet op uit gaan vallen. Een warme overdracht hoort daarin. En dan kom je niet alleen eigenlijk op de kernvakken, die natuurlijk essentieel zijn om te verwijzen. Maar mensen, en in dit geval kinderen, dat is natuurlijk meer dan taal en rekenen. Als je het dan hebt over de sociale talentontwikkeling, dan is die van essentieel belang. Maar ook daar stoppen we taal en

rekenen in. Als je bijvoorbeeld kijkt naar talentontwikkeling van de toneellessen, dan gaat het met name over woordenschat, het gaat over taal, het gaat over op toon lezen, het gaat over fantasie. En dan denk je, fantasie, is dat belangrijk? Ja, dat is heel belangrijk, want je een voorstelling ergens van kunnen maken, dat schept een andere wereld. En die andere wereld heb je nodig om er ook in te kunnen groeien. En dat is waarom we die andere vakken ook echt nodig hebben.

Net als burgerschapsontwikkeling, dat kun je van huis uit meekrijgen, maar er zit ook een stukje wat we onze leerlingen ook echt gunnen om de praktijk daarin makkelijker behapbaar eigenlijk te maken. En wat we bij ons op het IKC doen, is ook een doelgerichte verlenging van de basisvaardigheden. Niet alleen maar onder de echte lestijd, maar ook daarbuiten. En dat kan spelenderwijs. Dat kan met bewegend leren, waarin we vooral automatiseren. En dan heb je het weer over rekenen, maar ook over woordenschat. Continu de woorden blijven herhalen. Want thuistaal en de schooltaal, dat is echt wel een heel groot verschil. En dat moet samenkomen. En dat maakt dat dit hele scala van DLP in de praktijk tot een compleet geheel wordt. En dat is waarom we zo blij zijn met DLP, omdat je een wat meer compleet pakket eigenlijk aan kan bieden. Het DLP is echt van waarde voor iedere leerling. En wij geloven, als je het hebt over IKC Prinses Julianaschool, dit zijn onze kernwaarden. Het moet dynamisch zijn. Dat betekent ook dat je continu moet meebewegen. Je kunt nu nog niet bekijken hoe het er over 5 jaar voorstaat, maar je kunt wel, door mee te bewegen in het leven van nu en te kijken ... De wijk bijvoorbeeld, als je kijkt naar onze wijk, de wijk Krispijn, die is continu aan verandering onderhevig. Er wordt nu heel veel gebouwd. Komen ander soort gezinnen weer in wonen. Je ziet ook dat de schoolweging al een klein beetje aan het veranderen is. Dat betekent ook iets voor het financiële stuk. Dat betekent dat ik vanuit mijn rol al moet nadenken voor over 4 jaar wat betreft financiën. Het houdt dynamisch, maar ook op de werkvloer. Kansrijk, ik praat heel graag over realistisch en kansrijk, omdat je niet zozeer het kansrijk verwijzen, maar dat ieder kind dezelfde kansen verdient, ongeacht wat. En betrokkenheid vind ik een hele belangrijke. Want op het moment dat jonge leerlingen betrokken zijn bij hun eigen werk en hun eigen mogelijkheden, dan vergroot je ook weer hun kansen. Maar ook betrokkenheid van ouders. Je kunt het in die zin niet van ouders verwachten. Dat doen wij niet. We betrekken ze wel, maar we verwachten het in die zin niet. En vanuit je team. Je moet ook continu aan je team werken. Dat betekent ook dat wij dit jaar gedrag centraal hebben staan. En dan niet zozeer het gedrag waar je in eerste instantie aan zou denken in het negatieve, maar juist positief. Groeien in gedrag voor leerlingen, voor ouders, maar ook als team. En dat samen. Sorry. Dank u wel. DLP en partners. In de afgelopen jaren heb ik zelf heel veel met bepaalde partners gewerkt. Die staan hier niet meer op. Waarom niet? Omdat ieder jaar probeer ik te kijken, is het zinvol, is het effectief, zeker ook op lange termijn? En als blijkt dat dat niet zo is, dan stop ik de samenwerking. En dan gaan we het op een andere manier doen. Deze partners die u hier voor u ziet, die zijn eigenlijk van heel Stichting H3O. Die worden door verschillende IKC's ... Daar werken ze mee samen. Op dit moment werk ik alleen nog samen met het SOK. Ook heel praktisch. Het werd net ook al genoemd door de heer De Koning, vooral in de wijk. Ik probeer heel veel dingen in de wijk te doen, zodat kinderen daar zelf naartoe kunnen. Het is dichtbij. Ik probeer ze binnen te betrekken. Ik heb zelf een gymzaal. Ik vind het zonde als dat leegstaat. Je probeert op alle mogelijke manieren dat op een mooie manier weg te zetten. Maar dit zijn op dit moment vanuit H3O in ieder geval de partners waar we mee samenwerken vanuit DLP. Dit is natuurlijk een hot item.

En dat begrijp ik. En dat geldt ook voor het onderwijs. Vanaf dat we een peuter verwelkomen, als die twee jaar is, zien wij niet alleen een peuter, maar zien wij ook eigenlijk een jonge leerling die straks naar het vo gaat, want uiteindelijk is dat ons werk. Opbrengsten zijn bij ons enorm belangrijk.

Je wordt er niet alleen op afgerekend, maar je wilt ook gewoon goed onderwijs geven, want daar staan we voor. En natuurlijk zou iedere school en ieder IKC dat zeggen en ieder bestuur, maar dat is ook wel waar we ons echt hard voor maken binnen het Dordtse. Bepaalde zaken zijn meetbaar, zoals rekenen, technisch lezen, woordenschat, begrijpend lezen. Dat zijn zaken die we redelijk kunnen meten. Andere dingen kun je misschien niet meten, maar die zijn wel merkbaar en heel vaak ook zichtbaar. Als je het dan hebt over het sociale stuk, dan zie je eigenlijk zeker bij alle DLP scholen dat op sociaal vlak ontzettend veel gebeurt, zowel onder schooltijd als in de verlengde leertijd. En dat kan op verschillende manieren. En ik hoorde net eigenlijk, daar wil ik toch ook wel even op ingaan, het woord leuk. Is er tijd voor leuk? Vind ik altijd een spannende, want ik ben eigenlijk niet zo van leuk, omdat ik ook wel geloof dat als een goede rekenles, dan word je daar als kind namelijk ook heel erg blij van. Als je het dan hebt bijvoorbeeld over Rots en Water trainingen, over de lessen van de methode Vreedzaam en gedrag in het breedste zin van het woord, kunst, toneel, maar ook een les woordenschat, eigenlijk moet het allemaal zinvol en ook leuk zijn en aansprekend. En dat is misschien soms meer het woord wat ik er zelf voor zou willen gebruiken. Ben je dicht bij de kinderen, maar haal je ze ook verder. Pas je bij de beleavingswereld, waardoor een kind zich daarin kan vinden. Maar kun je er ook in groeien? Het is misschien niet altijd meetbaar, maar het is wel merkbaar en zichtbaar. En uiteindelijk wil je vanuit het merkbaar en zichtbaar naar een stukje meetbaar. Want op het moment dat je bijvoorbeeld kinderen binnenkrijgt, en dat is helaas nog steeds het grootste deel bij ons bij de peuters, maar ook bij de kleuters, kinderen die niet een woord Nederlands spreken, maar wel moeten voldoen aan het stukje in groep 8. En dat is wel waar we voor staan en waar we ook voor gaan. Dan betekent dat wel dat je niet alleen maar op de meetbare resultaten kan gaan zitten. Dat betekent echt ook dat je op die merkbare en zichtbare groei binnen gedrag moet gaan staan. En dat maakt het totaalpakket. En dat is inderdaad een stukje van de lange adem, maar het is ook niet alleen maar toe te wijzen aan het DLP. Het is echt het totaalpakket van het hele programma, inclusief DLP.

De voorzitter: Uw 10 minuten bent u denk ik wel een beetje overheen.

Mevrouw Bonninga-van den Hil: Excuus.

De voorzitter: Maar het was een aansprekend verhaal. Ik heb u maar even laten gaan.

Mevrouw Bonninga-van den Hil: Dank u wel.

De voorzitter: En mevrouw Schnabel heeft een vraag.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Wat betreft de betrokkenheid van ouders. Daarvan vroeg ik me af, dat was ook laatst in een artikel van de Groene Amsterdammer, dat er heel veel Nederlanders zijn die laaggeletterd zijn. En in hoeverre worden de ouders van kinderen die het DLP onderwijs volgen echt betrokken? En wat zijn dan voorbeelden

waarop je zou kunnen zeggen, op deze manier hebben we ook ouders geholpen om de taalvaardigheid te vergroten?

De voorzitter: Heeft u vast een antwoord op.

Mevrouw Bonninga-van den Hil: Absoluut. Dat is waar we dagelijks mee werken. Het begint eigenlijk al heel klein. We hebben verschillende ingangen. Ik sta daar bijvoorbeeld. Andere collega's staan daar. We spreken continu ouders aan. Spreken is vaak makkelijker dan op schrift. Wij posten iedere dag foto's van de kinderen. Wat heb je gedaan? Wij gebruiken wat Social Schools. Dat is een communicatieplatform. En op dit moment heb ik een vertaalapp daarop laten zetten, waardoor zij het kunnen vertalen. Ik ben heel erg voorstander van wel de Nederlandse taal leren. Wij hebben ook een taalklas, tweemaal in de week. Die is gratis voor ouders. Daar stimuleren we op. Ik kan bijna zelf zeggen dat we het eigenlijk eisen als ouders onvoldoende of geen Nederlands spreken, dan verwachten wij ook echt dat ouders ernaartoe gaan. En bijvoorbeeld volgende week hebben we een informatiemoment. Dat zijn twee verschillende momenten. Ouders moeten zich daarvoor inschrijven. En op het moment dat zij dat niet doen, wij bellen alles na. Continu zijn we eigenlijk ermee bezig om ze zoveel mogelijk de school binnen te halen. En dat is eigenlijk wat je bij alle DLP scholen ziet.

De voorzitter: Heel goed. Toch nog een vraag, mevrouw Schnabel?

Mevrouw Schnabel: Een kleine vervolgvraag. Er wordt inderdaad dan aangegeven dat het gaat over ouders die slecht Nederlands spreken. Maar wat over ouders die wel gewoon Nederlands spreken, dus NT1 ouders? Hoe wordt daarop ingezet?

De voorzitter: Kunt u daar een beetje kort antwoord op geven, want uw buurvrouw wil straks ook nog 10 minuten en ik zie nog 2 vragen.

Mevrouw Bonninga-van den Hil: Ik ga ervan uit, als ik naar mezelf kijk, dat ik in gewone, nette Nederlandse taal op niveau, en daarom juist die vertaalapp, dat iedereen het kan volgen. Ik ben niet zo van de jip-en-janneketaal. Als mensen iets willen vragen, dan zijn we altijd beschikbaar en dan kunnen we dat uitleggen. Maar ik vind het ook belangrijk dat de andere groep gehoord wordt.

De voorzitter: Mevrouw Van den Aardwegh.

Mevrouw Van den Aardwegh-van Leeuwen: Dank, voorzitter. Bedankt voor het enthousiaste verhaal. Behalve voor kinderen, want ik zie heel veel wat het allemaal betekent voor kinderen, vraag ik me ook af, hoe is het voor de leerkrachten? Want volgens mij vergt dit heel veel van een leerkracht en krijg je ze allemaal mee. Eigenlijk is mijn vraag ook, hoe ging het voor DLP en na DLP? Haken er veel af?

De voorzitter: Goede vraag, denk ik.

Mevrouw Bonninga-van den Hil: Dat is een antwoord, weet niet of het helaas is, maar dat klopt. Mensen die bij mij beginnen, die haken soms ook af. Ik heb in het afgelopen jaar ook twee leerkrachten die eigenlijk het tempo niet bij konden benen en aangeven, dit is niks voor ons. Je moet hier wel met ziel en zaligheid voor gaan.

De voorzitter: Mevrouw Striebeck.

Mevrouw Striebeck: Dank u wel, voorzitter. Ik las van de week dat op veel scholen kinderen gewoon niets begrepen van de les, omdat ze inderdaad slecht Nederlands spreken. En dat er daarom lesgegeven zou kunnen worden in hun eigen taal. Ik weet niet of u dat gehoord heeft? Doet u dat ook?

De voorzitter: Mevrouw Bonninga, ik denk dat ik het antwoord weet.

Mevrouw Bonninga-van den Hil: Nee, dat doe ik niet. Dat is een hele bewuste keuze. Kijk, en wij hebben niet alleen leerkrachten. Kijk, wij willen straks ook nog graag leerkrachten. Ik heb heel veel personeel, in de zin van onderwijsassistenten, die nu de pabo doen. Ik heb genoeg handen. En daar zetten we ook ouders voor in. We halen ouders op die manier wel in de klas, maar onderwijs blijft in het Nederlands.

De voorzitter: Dank u wel. Korte vraag, mijnheer Den Hartog, want de klok gaat door.

De heer Den Hartog: Dank u. Ik denk dat dit het moment is dat ik mijn eerdere vraag volgens mij kan stellen. Volgens mij is die hier nu ter sprake. Dat ging over die verlengde onderwijstijd, ook in de middagpauze. En ik was benieuwd naar de balans tussen verwerking en spel en het leren. Hoe die balans eruitziet?

De voorzitter: Hoort die bij u of zou die zo meteen aan bod komen? Want dat kan natuurlijk ook nog, mijnheer Den Hartog. Misschien goed, dan kan uw buurvrouw eventjes haar stem sparen. Mevrouw Peters gaat antwoord geven.

Mevrouw Peters: Wij hebben binnen Nestas maar een klein aantal scholen die dat doen. En wat er veelal gebeurt, is dat het heel erg ingezet wordt op het sociale vlak. Er is altijd ook gewoon pauze om te eten, want iedereen heeft gewoon zijn brandstof en zijn rust nodig. Maar daarnaast gaan leerlingen onder begeleiding naar buiten. Gaan ze bijvoorbeeld begeleid spel doen. En op die manier ook aan hun sociale vaardigheden werken. En dat doen we veelal met partners. Op die manier wordt die pauzetijd dan gebruikt. We gaan ze niet een half uur achter een tafeltje nog extra laten rekenen bijvoorbeeld. Daar worden keuzes in gemaakt die passend zijn per school ook en per groep.

De voorzitter: Verantwoord, mijnheer Den Hartog? Ja, kan ermee door. Goed zo. Mevrouw Peters, laat hem maar aan, zou ik zeggen, en gaat u uw verhaal proberen ook binnen 10 minuten te doen. Dan kunnen we net op tijd klaar zijn.

Mevrouw Peters: Dank u wel, voorzitter. Ik ga dat binnen 10 minuten doen. Net als wat mevrouw Bonninga net vertelde, hebben wij natuurlijk ook verschillende scholen zo met hun eigen portret. Maar wil ik u vooral meenemen in wat het DLP ook op bestuursniveau voor ons betekend heeft en in samenwerking met andere besturen en gemeente. Eerst een stukje binnen Nestas. Waar we de afgelopen jaren erg aan gewerkt hebben, is onze eigen kennisbasis verstevigen. Weten wat werkt. Hoe weten we nu welke interventie zinvol is? En dat hebben we vormgegeven door in ieder geval een lerend netwerk te starten met de directeuren en intern begeleiders van onze DLP scholen.

Dat betekent dat we een aantal keer per jaar, zo drie tot vier keer per schooljaar, bij elkaar zijn, dat we ervaringen delen, dat we artikelen lezen. Maar dat we ook experts uitnodigen om ons mee te nemen in, wat weet u over verlengde leertijd, over interventies? Dat hebben we ook met de partner gedaan. En dat heeft ons veel gebracht. En op die manier gaan we vooral gedegen te werk in keuzes die we maken. Dat doen ze bij H3O ook in samenspraak. Maar dit is hoe we het bij Nestas hebben vormgegeven. En wat je dan ziet, is dat er ook vanzelf een meer gezamenlijke taal ontstaat en gezamenlijke keuzes worden gemaakt. En dan zie je echt de focus op taalontwikkeling. Als belangrijke gelijkmaker staat er, als we het hebben over kansengelijkheid, dan is dat taalniveau echt heel belangrijk. En hoe de leerling uitstroomt in groep 8 geeft al heel erg ook een voorspelling wat hij in het vo kan bereiken in die taal. En dat wat ze in het primair onderwijs niet leren, gaan ze in het vo vaak ook ... Niet niet leren. Maar ze trekken dat niet meer bij. De interventies in dat po zijn superbelangrijk op die taalontwikkeling. En vooral voor het jonge kind. Wat je ziet, is dat de focus ook nog meer op het jonge kind is gekomen. Daar werd net al even gerefereerd aan de onderwijstijdverlenging voor het jonge kind, dat dat niet altijd het beste effect heeft. Er is meer ingezet op zeker ook onderwijstijdverlenging, maar iets minder dan die 5 uur voor de kleuters. En heel erg op intensivering. Hoe kunnen we nu de tijd dat de leerling bij ons is zo goed mogelijk inzetten op die taalontwikkeling? Waar we ook voor kiezen, is de instructie door de professional. We kiezen voor de instructie door de eigen leerkrachten. Voor het grootste gedeelte zorgen de eigen leerkrachten voor die verlengde schooldag. En eigenlijk is die verlengde tijd ook ... Het is niet zo dat ineens er verlengde tijd in gaat. De schooldag is gewoon langer, maar dat zijn alle leerlingen gewend en de leerkrachten ook. En die zijn er gewoon. Voor hun is het een gewone schooldag. Wij spreken van extra tijd, maar die is verweven in de hele dag. Uiteraard is er daarnaast ruimte voor brede talentontwikkeling. Ook wij hebben een aantal partners waar we mee samenwerken. En om vast even terug te komen op de vraag die u daarstraks stelde, daar maken we keuzes in op schoolniveau welke partner het beste past. Maar ook inderdaad, hebben we wel een partner nodig? Wat kunnen we zelf? Wat financieren we vanuit het DLP en wat financieren we zelf? Want dat is ook nog een keuze. Op die manier maken we daar keuzes in. Wat zien we dan in de praktijk? We zien dat leerlingen meer tijd hebben, logischerwijs, en dat we die tijd ook op een goede manier kunnen benutten. We kunnen vanuit het DLP ook extra passende materialen aanschaffen. Zeker voor het jonge kind is dat heel wenselijk. En we zien ruimte voor talentontwikkeling, ook voor leerlingen die dat vanuit huis minder meekrijgen. Die kansengelijkheid is denk ik heel belangrijk. Heb ik alles gezegd? Ja. Dank. Hoe monitoren wij dan op bestuursniveau de opbrengsten en de kwaliteit van onze verschillende scholen? Dat is iets waar ik dagelijks mee bezig ben. Is onderdeel van mijn rol. En dat is ook direct best heel ingewikkeld. Want onderwijskwaliteit is heel groot, is een groot begrip. En als we het bijvoorbeeld hebben over die resultaten waar we het daarstraks over hadden, die komen tot stand door heel veel verschillende factoren. En eigenlijk moeten al die factoren goed zijn. Het gaat niet alleen over dat wij de DLP middelen op een goede manier inzetten. Het gaat er ook over dat wij bijvoorbeeld goede leerkrachten voor de groep hebben staan. Als je in een metafoor kijkt naar het groeien van een gewas, dan gaat het erom dat er voldoende zonlicht is, dat er voldoende water is, dat er iemand leiding geeft. Het staat daar dan als de boer.

En dan is het DLP, en zo hebben we het hier benoemd, in positieve zin een hele goede mest om die leerling sneller en meer te laten groeien. Maar het DLP is natuurlijk ook niet de enige interventie die wij inzetten. Daar maken we keuzes in wat wij doen en hoe we dat vormgeven. Maar het meten van resultaten kunnen we heel goed. We kunnen heel goed resultaten meten. Maar het precies toeschrijven aan, maar wat komt er nu door de kunstmest of door de leerkracht, daar hebben wij beelden bij op de scholen. En dan zien we echt dat DLP een belangrijke bijdrage heeft. Maar het is best heel ingewikkeld om dat in cijfers uit te drukken. Hoe kijken we dan? Want dit even ter inleiding. We monitoren natuurlijk wel degelijk onze kwaliteit. En dat doen we in brede vorm. Dat betekent dat we regelmatig vanuit het kwaliteitsteam op de scholen zijn, dat we lessen bezoeken en dat we ook in gesprek zijn over de invulling van het DLP hoe dat eruitziet en wat de school daaraan doet. We kijken uiteraard naar de resultaten van de leerlingen, maar ook de prognose van de resultaten. En het ging daarstraks al even over ambities. Scholen stellen ambities op, waarbij ze eigenlijk aangeven, wij willen dat onze leerlingen op dit referentieniveau uitstromen. En die ambities liggen hoog. Die laten wij ook zoveel mogelijk onafhankelijk van die schoolweging, waar het daarstraks ook even over ging, al die CBS indicatoren, omdat wij van mening zijn dat elke leerling recht heeft op die hoge verwachtingen. Dat er alleen iets extra's nodig is om daar te komen. Wij laten de ambitie van de DLP scholen eigenlijk daar niet van afhangen. We zien daar geen verschil met een school in een andere wijk als Sterrenburg. En we monitoren die kwaliteit ten opzichte van die eigen ambities van de school. En daar gebruiken we dan ook nog de Dordtse Monitor uiteraard voor als het gaat over de DLP scholen, om te dat netjes naast elkaar te leggen, waar voldoen we aan, wat doen we precies, wat kunnen we hieruit leren voor volgend jaar? En dan hebben we ook nog een ondersteunend team binnen Nestas, die scholen ook kan ondersteunen bij vraagstukken op kwaliteit, maar ook het coachen van leerkrachten bijvoorbeeld. Want ook die basis moet heel goed zijn om het DLP zo goed mogelijk van effect te laten zijn. Dat is hoe de monitoring van de kwaliteit dan eruitziet, als aanvulling op het portret van een school.

De voorzitter: Dank u wel. Mooi verhaal. Altijd leuk om weer eens wat bekende termen uit mijn verleden voorbij te komen.

Mevrouw Peters: Snap ik.

De voorzitter: Mijnheer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. Ik had een heel algemene vraag eigenlijk. Het werk moet uitgevoerd worden. Dat is net ook al even genoemd. De docent heeft een belangrijke taak. Nou is er, en dat speelt landelijk, niet alleen hier, natuurlijk een groot lerarentekort. In hoeverre kunnen jullie merken dat de resultaten of de effectiviteit van het Dordtse Leerprogramma eigenlijk niet gehaald worden, vanwege het lerarentekort.

De voorzitter: Geeft u maar antwoord, mevrouw Peters.

Mevrouw Peters: We merken uiteraard ook in Dordrecht het lerarentekort. Wat we wel zien, is dat we gelukkig tot op heden de formatie dan zo rond hebben gekregen en dat het grootste gedeelte van dat Dordtse Leerprogramma door die eigen leerkracht wordt

gegeven. Zolang we dat goed voor elkaar krijgen, gaat dat. Merken we dat nu nog beperkt. Maar ik weet niet hoe dat bij H3O is. Maar dat wil niet zeggen dat dat misschien op termijn natuurlijk wel zo zou kunnen zijn.

De voorzitter: Vervolgvrage, mijnheer Den Hartog?

De heer Den Hartog: Ja. Heel logisch antwoord. Ik begrijp het. Hebben jullie daar ook aanbevelingen voor, om dat mogelijke toekomstige probleem voor te zijn?

Mevrouw Peters: Het probleem van het lerarentekort? Ik denk dat we dat helaas niet hier oplossen. Wij proberen, en dat zal bij H3O denk ik niet anders zijn, in ieder geval goed werkgeverschap te tonen vanuit Nestas. Leerkrachten goed te begeleiden. Vanuit bijvoorbeeld het kwaliteitsteam ook te coachen, als dat nodig is. Niet alleen als we vinden dat het nodig is, maar ook als een leerkracht daar zelf om vraagt. Startende leerkrachten te begeleiden, in ieder geval om ervoor te zorgen dat leerkrachten zich gesteund voelen en kunnen ontwikkelen binnen de organisatie. Dat is hoe wij het doen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van den Aardwegh, ik stel voor dat dat dan de laatste vraag is. Dan kunnen we tot een afronding komen, voordat de klok slaat.

Mevrouw Van den Aardwegh-van Leeuwen: Dank u wel, voorzitter. In de evaluatie, op pagina 53, staat een figuur. En daar staat dan, de activiteit van DLP scholen zijn behoorlijk vergelijkbaar met vorige metingen. Er is wel een duidelijke daling in het aanbod sport en beweging en schoolmaatschappelijk werk. Kunnen jullie ook uitleggen waar dat in zit? Want juist op jullie scholen is denk ik schoolmaatschappelijk werk best belangrijk.

Mevrouw Peters: Dat mag.

De voorzitter: Geen ruzie maken wie het gaat doen. De heer Bomius.

De heer Bomius: Kijk, dat viel mij toen ook op. Heb ik aan de bestuurder gevraagd. Die hebben dat teruggevraagd. Dat gaat om het stukje wat in DLP werd ingezet, schoolmaatschappelijk werk. Maar schoolmaatschappelijk werk is een wezenlijk onderdeel van het aanbod. Alleen het is een basisvoorziening en is gewoon in die zin aanwezig op de scholen. Vanuit DLP is dat afgebouwd, maar schoolmaatschappelijk werk is gewoon op de scholen aanwezig.

De voorzitter: Mevrouw Peters wil het nog even aanvullen.

Mevrouw Peters: Op de sport, daar wilde ik even aanvullen. Ik denk, dat is misschien ook wel fijn. Wat je ziet, is dat binnen DLP er minder wordt ingezet op de sport. Dat betekent natuurlijk niet dat leerlingen niet gewoon hun gym uren krijgen, dat er geen sport- en spelbegeleiding is op het plein. Wat je in zo'n evaluatie ziet, is of deze middelen daar ook voor ingezet zijn. Dat is het.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk dat we een heleboel informatie over ons heen gekregen hebben. En altijd heel goed dat dat ook vanuit het werkveld komt, en niet alleen bij de ambtelijke organisatie vandaan. Niets ten nadele van hen, maar praktijk, daar gaat niets boven, denk ik. Dan is aan ons de vraag, wat gaan wij verder doen? U weet, na een beeldvormende vergadering, dan zijn er eigenlijk drie smaken. Het stuk kan door als hamerstuk, als u vindt dat u voldoende informatie heeft. Het stuk kan door als stemstuk naar de raad, de meningen liggen misschien wel verdeeld, gaan we er lekker over stemmen. En een derde mogelijkheid is, maar wij willen het eerst nog eens gewoon een keer bespreken. Daarvoor zijn meer dan de helft van de fracties hier nodig. Ik heb wel een vermoeden wat het gaat worden, maar ik laat het graag aan u over. Wie doet een voorzet?

De heer Den Hartog: Voorzitter, ik denk gewoon hamerstuk.

De voorzitter: Mijnheer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, misschien een tussentijdse vraag nog even. Aan het begin stelde ik een vraag over die uitstroomniveaus. Toen begreep ik dat er een stukje technische toelichting kan komen. Mijn vraag zou even zijn, wanneer komt dat? Omdat ik graag die info ook heb om te beoordelen, hoe beoordeel ik het geheel op dit moment? En daarbij dan misschien de vraag ook, juist omdat het gaat over die KPI's, en als ik dan teruglees in de oude stukken en nu de presentaties zie je ook van de verschillende scholen die daar met doelstellingen toch soortgelijke, maar wel net andere woorden aan lijken te geven en in dit raadsvoorstel ook het een en ander lijkt te worden afgezwakt hier en daar, misschien is dat mijn eigen invulling, zou mijn vraag zijn, kan er bij die technische toelichting ook gewoon een actualisatie van, wat zijn nu precies de KPI's? En wat zijn de huidige doelstellingen waar we het nu mee doen? En welke woorden gebruiken we daarvoor? Zodat we die in ieder geval als raad in deze periode tussentijds helder hebben.

De voorzitter: Mijnheer Bomius, denkt u dat dat kan gaan lukken?

De heer Bomius: Het uitstroomniveau wilde ik eigenlijk aan de toegezegde RIB plakken, maar dat is dan te laat om een besluit te nemen. Wij gaan ons uiterste best doen om daar een technische uitleg op te geven. En dat komt dan uw kant op.

De voorzitter: En de andere vragen van mijnheer De Heer?

De heer Bomius: Die nemen wij mee daarin.

De voorzitter: En mijnheer De Heer is scherp genoeg om dat in de gaten te houden, denk ik. Het voorstel was hamerstuk. Kan dat ieders goedvinden hebben. U weet dat u altijd de mogelijkheid nog heeft om met een motietje te komen of zo. Maar voorlopig houden het erbij dat het een hamerstuk is. Fijn. Hartelijk dank. Ik dank de heren Bomius en De Koning en de dames Bonninga en Peters hartelijk voor hun inbreng. I dank de collega's voor hun betrokkenheid en de goede vragen die gesteld zijn. De wethouder voor zijn aanwezigheid. En het geachte publiek uiteraard ook. Ik vraag ieder die de zaal verlaat of die de emballage mee wil nemen? En degenen die hier straks weer willen zijn, of die ook

op tijd willen komen? En dan wens ik u nog even een fijne pauze. Is ook nodig. Hartelijk dank.

3. Vaststellen regeling Risicovolle projecten - Raadsvoorstel

Voorzitter: De heer Struijk
Raadsgriffier: Mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Aarden (Partij voor de Dieren)
Mevr. Boom-Vos (VVD)
Mevr. Van Herwijnen (Partij voor de Dieren)
Dhr. Katif (Beter voor Dordt)
Dhr. 't Lam (SP)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Mevr. Nieuwland-van den Bosse (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)

Portefeuillehouders: wethouder W. van der Kruijff

De voorzitter: Beste mensen, we zijn al een beetje aan de late kant, maar dat komt denk ik omdat de vorige vergadering een beetje uitliep. Maakt niet uit. Wij zijn hier om het raadsvoorstel vaststellen regeling Risicovolle projecten oordeelsvormend te bespreken. Daarvoor heet ik welkom de raads- en commissieleden, die hier helaas niet in grote getale aanwezig zijn, maar wel in voldoende getale, gezien het aantal zetels wat ze vertegenwoordigen. We kunnen gewoon wettig vergaderen. Wethouder Van der Kruijff uiteraard ook hartelijk welkom. En ook namens de griffie mevrouw Vermeulen. En degenen die achter mij zitten zijn uiteraard ook heel hartelijk welkom. Voor het verslag, de kijkers niet, want die zijn er niet, maar er zijn wel luisteraars misschien, die heet ik ook hartelijk welkom. Maar er is geen beeld. U kunt gewoon een beetje rare gezichten trekken. Niemand ziet het. Clark doet het al voor gelijk. Voor het verslag vraag ik de raads- en commissieleden zich kort voor te stellen. En ik begin bij mevrouw Vermeulen.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Eline Nieuwland, ChristenUnie/SGP.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter voor Dordt.

De heer 't Lam: Jack 't Lam, SP.

Mevrouw Van Herwijnen: Irma van Herwijnen, Partij voor de Dieren.

De heer Aarden: Tristan Aarden, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Boom-Vos: Karin Boom, Dordtse VVD.

De heer Van der Meer: Frans Bauke van der Meer, GroenLinks.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Franciske van Vugt, CDA.

De heer Van der Kruijff: Wim van der Kruijff, wethouder.

De voorzitter: En mijn naam is Leen Struijk. En ik ben vanavond uw voorzitter. Waarom zitten we hier? Er is een reden. En de reden is, er is een politieke vraag waar de raad nog met elkaar over in debat wil. En dat is op verzoek. Met dank aan het voorbereidend werk van de Auditcommissie, is er een regeling Risicovolle projecten ontvangen. De Auditcommissie is hier ook al op geconsulteerd. Uitgebreid proces. Waarvoor dank aan de organisatie en de wethouder op zijn plaats zijn. Maar nu naar de inhoud. In de regeling wordt geregeld wat we een risicovol project vinden en hoe daarover per monitor wordt gerapporteerd aan de raad. We willen dat in een oordeelsvormende bespreking brengen, aan de hand van de volgende vier vragen. Geeft de regeling de raad voldoende handvatten, zicht op risico's te houden en zo nodig te kunnen bijsturen? Dat was een vraag van GroenLinks. Hoe voorkomt de raad dat complexe programma's de zichtbaarheid van risicovolle deelprojecten vertroebelen? Die komt bij Beter voor Dordt vandaan. Datzelfde geldt voor de volgende vraag. Is het wenselijk dat verbonden partijen, zoals de gemeenschappelijke regelingen, buiten deze regeling vallen? En de laatste vraag komt bij de Dordtse VVD vandaan. Hoe zorgt de raad dat zij op een efficiënte manier stuurt op de meest risicovolle projecten, zonder te verzanden op details en minder risicovolle projecten onder het mandaat van de reguliere P&C-cyclus houdt? Dat waren de vier vragen. Daar kunt u het over gaan hebben. En de vraag die ik eerst ga stellen is, welke fracties willen hier het woord over gaan voeren? Ik vermoed alle aanwezigen, in ieder geval de indieners van de vragen, maar de anderen misschien ook. Ik zie mevrouw Nieuwland al knikken. Mijnheer 't Lam ook. Mevrouw Van Herwijnen, wil ook het ... U niet. De Partij voor de Dieren blijft even misschien buiten schot. U mag uiteraard wel interrumperen. Helemaal prima. Dan ga ik gewoon maar beginnen met mevrouw Van Vugt? U heeft geen ... Mijnheer Van der Meer. U wil misschien wel wat zeggen, maar u was niet bij de ... Heel goed. Mijnheer Van der Meer, begint u maar.

De heer Van der Meer: Heel kort. Mooi voorstel. Onze vraag was, biedt het de gemeenteraad voldoende handvatten? En daar eigenlijk twee vragen over. Er is een afwegingskader om te beoordelen of een project risicovol is. Wie past dat kader toe? Is dat een collegezaak of kan de raad daar ook iets over vinden?

En ik vraag dat met name, en dat is mijn tweede vraag, of als de raad van oordeel is, bijvoorbeeld voor een belangrijk deel op basis van de criteria 5, complexiteit van het project, de politieke doelstellingen van het college of de maatschappelijke impact van oordeel is dat het een erg risicovol project is, kan de raad dat dan roepen en beslissen, of is dit een technische exercitie waarin deze criteria worden toegepast? Dat is mijn vraag.

De voorzitter: Het is een mooie vraag. Maar we zijn ook al wel oordeelsvormend bezig. Maar dat is een vraag waar de wethouder misschien straks antwoord op kan geven.

De heer Van der Meer: Die leidt wel tot een oordeel. Dit is oordeelvorming.

De voorzitter: U moet uw oordeel eigenlijk nog vormen. Dat is helemaal goed. Er komt straks vast een antwoord op. Vooral die tweede is natuurlijk wel een hele intrigerende.

En voor alle duidelijkheid, we hebben de regel, er mag geïnterrupteerd worden als het nodig is. Mevrouw Boom, u wil als volgende bijvoorbeeld aftrappen? En de heer Van der Meer, als u dan even op het knopje drukt en zich afmeldt.

De heer Van der Meer: Sorry.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Boom-Vos: Ja, graag. Wij zijn een van de indieners, samen met Beter voor Dordt en GroenLinks en VSP en DENK, om deze regeling op te stellen. Daar zijn wij erg blij mee. Ook hoe die is uitgevoerd en bedacht door de ambtenaren. En het geeft volgens ons een goed beeld. Vooral in een tijd dat elke euro van de Dordtse begroting goed, verstandig en doelgericht besteed moet worden. En dat we ook merken dat wij soms moeite hebben om grote projecten goed onder controle te houden. De grootste reden voor ons was ook om deze motie in te dienen, is dat we veel verschillende sturingsinstrumenten kregen op projecten. Er waren verschillende rapportages, Agenda 2030 en in de kwartaalrapportages. En dat gaf geen helder overzicht. En volgens mij, dat is het antwoord op de vraag van GroenLinks, geeft deze voldoende handvatten, ja. Het is kort, bondig. We hebben als raad mee kunnen beslissen met de ambtenaren, wat is er nodig qua informatie? En daar komt een soort basisdocument. En op basis van dat basisdocument, dat voor elk project hetzelfde wordt, zijn daar de doelstellingen in gezet. En daar wordt over gerapporteerd op kleurenniveau, zodat het handzaam blijft. En als het afwijkt, kan je er vragen over stellen of wordt dat uitgelegd. En dat moet je ook compact houden. Dat is voor mij dan ook de reden om op de vraag van Beter voor Dordt, moeten daar ook de verbonden partijen in, nee, het liefst niet, want daar hebben wij niet volledig op te sturen. Laten we ons eerst eens focussen op de Dordtse grote projecten, zoals we die noemen, of risicovolle projecten. En laten we die maar eens goed gaan managen. En dan kan je altijd nog besluiten of dat je iets gaat uitbreiden. Maar het moet niet verzanden gelijk in iets heel erg groots.

De voorzitter: Ik zie de heer Katif zijn hand richting het knopje bewegen.

Mevrouw Boom-Vos: Ik zie hem al glimlachen.

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter. Het verbaast mij namelijk dat de VVD dat zegt. De VVD is altijd, als het gaat om de verbonden partijen, erg op controle, als het ware. En dit is de mogelijkheid en de gelegenheid om juist die samenwerking die we hebben binnen die verbonden partijen, de gemeenschappelijke regelingen, om daar een controle op te kunnen houden. En er zijn echt projecten die samen gedaan worden die best risicovol zijn. En ik vind, of wij, Beter voor Dordt, vinden dat je dat gewoon niet zomaar even kunt laten zoals het is. Mijn vraag, is daar een heroverweging vanuit de VVD om vooralsnog te kunnen zeggen, Beter voor Dordt, ik zie daar wat in, of niet?

De voorzitter: Mevrouw Boom, reactie op de heer Katif.

Mevrouw Boom-Vos: Ik begrijp wat de heer Katif bedoelt. Er zitten grote risico's bij de gemeenschappelijke regelingen. Daar proberen wij ook, net als Beter voor Dordt, heel veel op te sturen, want daar gaat een heleboel geld in om en een heleboel grote bedragen vanuit de gemeente Dordrecht, maar ook vanuit de andere regiogemeentes.

Daar moet je wel op letten. Daar moet je op blijven letten. Maar het is geen project, een gemeenschappelijke regeling. Ik vind wel dat je daarnaar moet kijken. En daar zal Beter voor Dordt ons vinden om te kijken, hoe kunnen we meer grip krijgen op de gemeenschappelijke regelingen? Maar om dat via dit instrument te gaan doen en het als een project te behandelen, het is een hele dienst met een heleboel programma's en een heleboel verschillende doelstellingen. Het is geen project. Je zou daar wel iets op kunnen zetten. En zeker met de andere gemeentes. Maar ik zou er niet voor opteren om nu gelijk de start van deze monitor Risicovolle projecten uit te breiden en hem misschien al laten verdrinken voordat hij überhaupt de kans heeft gekregen. Beter voor Dordt vindt ons zeker terug om meer grip op de gemeenschappelijke regelingen te krijgen, maar niet via dit instrument. Maar misschien via een ander instrument wat beter op de gemeenschappelijke regeling is geënt.

De voorzitter: De heer Katif, ik dacht dat u nog een poging wilde wagen.

De heer Katif: Ik zal in mijn woordvoering even aangeven.

De voorzitter: Heel goed.

De heer Katif: En dan hoop ik dat de VVD daar een ander begrip voor heeft dan tot nu toe vertoond is.

De voorzitter: Komt zo meteen. Mijnheer Van der Meer wil nog wel iets zeggen.

De heer Van der Meer: Ik wil mevrouw Boom graag vragen hoe zij ... Er staat in, het project wordt getoetst aan die doelstellingen in het afwegingskader. Hoe leest zij wie die afweging maakt? Is dat een ambtelijk gebeuren, is dat een collegezaak, of is dat iets wat de raad ook kan doen?

De voorzitter: De min of meer oordeelsvormende vraag die u gesteld had, of mevrouw Boom die wil beantwoorden?

Mevrouw Boom-Vos: Volgens mij zit er in dit raadsvoorstel een soort format, een scope van, hoe ziet dat startdocument, of zoals u het een kader noemde, eruit? Waar moet dat aan voldoen? Dat ligt nu in het raadsvoorstel. Dat zou eerst door de ambtelijke organisatie ingevuld moeten worden. En door de afdeling Financiën, die we hier een grote rol in geven. En is het afgesproken dat dit ter voorstel, als er een project in de monitor Risicovolle projecten komt, dan naar de raad gaat met die doelstelling uit het startdocument. En dan kan de raad er wat naar kijken. Als ik dat verkeerd zeg, dan zal de wethouder mij denk ik wel corrigeren. Maar dat was mijn gedachte hoe we het zo laten lopen.

De voorzitter: Gaat u verder met uw woordvoering.

Mevrouw Boom-Vos: Voor ons, wij zijn erg blij met deze monitor. Je moet helderheid krijgen en vroeg bij kunnen sturen. Dat is op dit moment gewoon niet het geval. Maar je moet het behapbaar houden. En volgens mij is dat met deze monitor een goed instrument om vroegtijdig bijsturing of signalen op te pikken waar wij als raad wat mee kunnen doen en op bij kunnen sturen. En dat ontbreekt nu. Wij zijn blij.

De voorzitter: Dat was hem? Dan denk ik dat het eerlijk is om nu mijnheer Katif het woord te geven, want ook Beter voor Dordt had tenslotte vragen.

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter. Ik heb dit enigszins voorbereid vanuit ... Ik moet dit even vooraf zeggen. Mijnheer 't Lam en ik hebben een kleine correspondentie gehad. Heeft mij op een aantal ideeën gebracht. Die ideeën had ik zelf ook. We moeten gewoon ere wie ere toekomt. En ik had een andere woordvoering. En die woordvoering is volledig de andere kant op gegaan, omdat ik van mening ben dat de heer 't Lam groot gelijk heeft als daar ... Ga ik zo meteen vertellen. Voorzitter.

De voorzitter: Ik ben heel benieuwd.

De heer Katif: Je moet altijd iets van een spanning opbouwen. En dan moest dat.

De voorzitter: Spreekt u namens Beter voor Dordt of namens de SP?

De heer Katif: Ik spreek nog steeds namens Beter voor Dordt. Maar ik vind wel dat als je een samenwerking hebt, dan moet je dat gewoon eerlijk ook bekennen dat het niet altijd uit je eigen kokertje komt. Regeling, voorzitter, haar oorsprong vindt het in de motie Grip, sturing en risicovolle projecten, die wij als Beter voor Dordt met verschillende partijen, waaronder VVD, hebben ingediend. De motie kwam voort uit een duidelijke zorg. En dat is ook de zorg van de VVD, en nog andere partijen. Dordrecht moet meer grip krijgen op grote en complexe projecten. Waar de risico's vaak groot zijn en waar overschrijdingen en vertragingen de stad en haar inwoners best kunnen raken. Voor Beter voor Dordt gaat het hier om de kern van het raadswerk. En dan hebben we het over kaderstelling, transparantie en controle. Inwoners van Dordrecht hebben recht op een gemeenteraad, dat een beetje populistisch gezegd, die scherp zicht houdt op risico's en die ook daadwerkelijk kan bijsturen wanneer dat nodig is. Met deze regeling zetten we een stap vooruit. Terecht vooruit.

We krijgen een uniform afwegingskader en een halfjaarlijkse monitor, die ons overzicht geeft. Daarmee wordt het voor de raad eenvoudiger om te signaleren wanneer een project dreigt te ontsporen. Maar voorzitter, Beter voor Dordt kijkt ook kritisch naar zo'n regeling, want wij willen dat binnen grote programma's de risico's van deelprojecten ... Ik geef een voorbeeld, denk bijvoorbeeld aan de Grote Markt binnen een levendige stad, een klein project en de binnenstad is veel groter, ondergesneeuwd raken. Wij willen dat die afzonderlijk zichtbaar blijven voor de raad. Alleen dan kunnen wij ons werk, zoals wij dat vanuit de politiek ook doen, uitvoeren. Daarnaast, en daar komt hij, vinden wij een gemis dat de gemeenschappelijke regeling, de verbonden partijen in de volksmond, zeg ik dan maar, buiten de regeling vallen. Juist daar liggen de forse financiële en maatschappelijke risico's. Voor Beter voor Dordt is het belangrijk dat er ook op dat terrein grip komt. Want ik zie ook en ik hoor en ik voel bij de VVD dat ze hetzelfde eigenlijk willen. En daarom, voorzitter, dienen wij in ieder geval straks een amendement in. En dan weet u dat dit stuk waarschijnlijk naar de raad gaat. Daarin zullen wij de regeling wat eenvoudiger en transparanter maken. Concreet stellen wij om artikel 1.1, voor degenen die dat voor zich hebben, en artikel 1.3 van de regeling Risicovolle projecten samen te voegen tot 1 punt. En waarom doen we dat, voorzitter? Omdat hiermee schrappen we het kunstmatige onderscheid tussen projecten en programma's. En dan kom ik bij mevrouw Boom-Vos. Die zegt, dat zijn geen projecten. Dat is van alles

en nog wat, als het gaat om gemeenschappelijke regelingen. Daar voldoet zo meteen dat amendement aan. Leggen wij een helder criterium vast. Alle investeringen en risico's van meer dan 2 miljoen euro vallen onder de regeling. En dat geldt ook voor de verbonden partijen, in dit geval. En ten slotte verwachten wij van het college om bij elke raadsvoorstel expliciet aan te geven of het onder de regeling valt. Het raadsvoorstel, ik wil weten is dat risicovol of niet? Dat wil ik gewoon beschreven hebben.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt heeft even een verhelderingsvraag.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Zoiets.

De heer Katif: Ik wilde de zin afmaken, maar ik ben heel netjes, dan wacht ik even.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dat mag best hoor. Ik zat even met dat, zoals u dat noemt, kunstmatige verschil tussen projecten en programma's. Maar ik zit even door te denken, raken we dan niet juist grip kwijt op programma's? Want dan is alles ineens een project. En ik wil ook af en toe zien wat het hele programma is. En dat zal altijd bij projecten, neem ik aan ... Dat hoop ik bevestigd te krijgen. Bij elk project krijg je ook te horen bij welk programma het hoort. Maar als we dat niet meer horen, en dat is het risico van het samenvoegen, omdat het verschil dan wegvalt. Ziet u dat als gevaar, of niet?

De voorzitter: Ziet u dat ook als risico?

De heer Katif: Ik zou bijna zeggen, alles is een risico. Maar goed, natuurlijk een programma bestaat uit een aantal projecten. Kijk, dat kunstmatige verschil wil ik alleen maar accentueren. Op zich gaat het mij om de projecten an sich. Ik bedoel, ieder project behelst een eigen risico. Zo simpel is dat. En als die projecten bij elkaar, inderdaad heb je een heel groot programma.

Maar het kan zo zijn dat het programma op zichzelf geen risicovol programma is. Maar dat kleine onderdeelje is voor ons heel belangrijk, want daarom hebben wij ooit zo'n motie ingediend. Sommige projecten zijn risicovol, op een of andere manier. Maar in een groter programma valt het helemaal niet op. Of zeg ik iets geks, mijnheer Van der Meer?

De voorzitter: Mijnheer Van der Meer lijkt het wel wat gek te vinden. Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ik vind het vooral grappig.

De heer Katif: Dank u wel.

De heer Van der Meer: Maar ik heb wel een vraag. Want ik lees in artikel 1.3 van de voorgestelde regeling dat inderdaad project en programma synoniem is. Dat staat, overal waar in deze regeling project staat, kan tevens programma worden lezen. Die gelijkschakeling staat er volgens mij al in. En dan gaat het verder over een aantal voorwaarden, ook in artikel 1.3, waaraan projecten moeten voldoen om überhaupt voor een afweging, risicovol of niet, in aanmerking te komen. U zei net, of de heer Katif zei net, bedoel ik, dat hij voor alle projecten een expliciete uitspraak wil. Bedoelt u daarmee

de projecten die aan artikel 1.3 voldoen? Want nog kleinere projecten als risicovol betitelen, is misschien een beetje ... Dat zijn er wel heel erg veel.

De voorzitter: Mijnheer Katif, u krijgt het woord.

De heer Katif: Die onder die 2 miljoen, daar heb ik wel een oplossing voor. Als je zo meteen ook het artikel, waar ik het over heb ... Of de combinatie tussen twee artikelen, zal ik zo meteen even voorlezen. Wij als raad, en dat wil ik ook graag in dat artikel opgenomen hebben ... Stel je voor dat er een bepaald project is waarvan niet gezegd wordt, dat is geen risicovol project. Maar wij vinden als raad dat wel een risicovol project. We hebben alle recht om in de raad te kunnen zeggen, wacht eens even, ik vind het wel om die en die redenen. En dan hoef ik nog niet eens, tenminste in zoverre ik ingelicht ben, naar de risicovolle projecten regeling. Want wij vinden met zijn allen dat het een risicovol project is. En als raad heb je dat recht om op die manier te kunnen reageren. En waarom zou je het niet doen?

De voorzitter: Mijnheer Van der Meer, als u even de microfoon uit doet.

De heer Van der Meer: Sorry.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt wilde volgens mij. Dat dacht ik al.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Ik ben het met de heer Katif eens, en dat is meteen ook een antwoord op de vraag van de heer Van der Meer, dat het wel aan de raad is om uiteindelijk te zeggen, het is wel of niet risico. Maar deze regeling geeft aan waaraan getoetst wordt. En dan kunnen wij altijd zeggen, wij vinden er toch wat anders van. Maar dit is een toetsingskader.

En het is de vraag of je dat toetsingskader moet aanpassen op iets wat best weleens zal voor gaan komen, maar wat ook al gewoon mag. Hoe denkt u daarover?

De voorzitter: De heer Katif, hoe denkt u daarover?

De heer Katif: Dat toetsingskader wil ik, of tenminste wil ik, Beter voor Dordt wil dat gewoon wijzigen volgens 1.1 en 1.3 bij elkaar. En daarmee maak je namelijk je hele ... Hoe zeg je dat? Maak je het in ieder geval iets sterker dan apart van elkaar, 1.1 en 1.3. Als ik de samenvatting van de beide artikelen even voorlees, dan kunnen we even daar misschien ... De regeling is van toepassing op alle projecten, programma's en andere initiatieven, waarbij voor de gemeente Dordrecht een investering of financieel risico van 2 miljoen of meer is gemoeid. Dat geldt zowel voor projecten die door de gemeente zelf worden uitgevoerd als voor projecten van verbonden partijen, waarbij de gemeente Dordrecht een financieel risico van 2 miljoen of meer draagt, of bedraagt. En de laatste is, bij elke raadsvoorstel waarbij een investering of een risico van 2 miljoen of meer aan de orde is, geeft het college expliciet aan of dit voorstel onder de regeling valt en onderdeel vormt van een bestaand risicovol project. Indien het college niet voorstelt, kan de raad door middel van een amendement besluiten om een voorstel alsnog onder de regeling te brengen. Eigenlijk wat ik daarmee wil ... Ik wilde net zeggen, dit is een discussie.

De voorzitter: Mevrouw Boom, heeft u een vraag. Eén tegelijk aan het woord.

Mevrouw Boom-Vos: Ik snap het.

De voorzitter: Mijnheer Katif, als u hem even uit wil doen, uw microfoon?

Mevrouw Boom-Vos: Sorry, die kwam uit mijn onderbuik.

De heer Katif: Zeg het maar.

Mevrouw Boom-Vos: Ik snap deze discussie niet. Want u noemt nu net op wat u wilde amenderen. De vraag was, kunnen we als raad nog een risicovol project benoemen? Dat hoor ik daarin. Projecten en programma's komen erin voor. Dat is volgens mij dan ook al opgelost. Waar praten wij dan over, als het er nu al in staat?

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, mag ik een beetje helpen. Wat ik hoor bij de heer Katif is ... Mag dat, Mijnheer Katif? Wat ik bij de heer Katif hoor, is dat hij graag dat onderscheid weg wil hebben. Waar ik het overigens niet mee eens ben. Maar dat is wel wat hij probeert hier helder te maken, volgens mij.

De voorzitter: En volgens mevrouw Boom zoekt de heer Katif een oplossing voor een probleem wat niet bestaat. Volgens mevrouw Boom.

Mevrouw Boom-Vos: Kunt u hem dan nog even helder aan mij uitleggen?

De voorzitter: U mag nu de microfoon weer aan doen?

De heer Katif: Ik kan hem niet helderder maken dan ik tot nu toe gedaan heb. Ik weet niet hoe ik u zou moeten overtuigen van het feit dat we graag, en daar gaat eigenlijk voor mij voor een groot deel die verbonden partijen ... Dat blijft mij gewoon een beetje volgen, zou ik haast zeggen.

De voorzitter: U heeft al hulp gehad van links. Nu krijgt u misschien hulp van rechts.

De heer Katif: Ook goed.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Ik wil inderdaad nog een keer aan de heer Katif vragen waar zijn zorgen nu zitten, omdat ik graag dan ook van de wethouder wil horen of die zorgen als het ware terecht zijn en inderdaad of dat opgelost kan worden met een amendement? Misschien kan de wethouder die zorgen wel wegnemen. Want dat zegt mijn gevoel namelijk van ... Ik hoor een zorg over of de raad nog wel zelf bij een project kan zeggen, het komt niet door het toetsingskader, maar toch vinden wij dit een risicovol project. Dat is één. Mijn vermoeden is dat de wethouder zegt, dat is geen enkele zorg, dat kan gewoon. Maar misschien dat u het zo uit kunt splitsen in welke zorgen u dan heeft. En dat we dan daarna ook horen of inderdaad die zorgen gegrond zijn of niet.

De voorzitter: De heer Katif, als twee microfoons tegelijk aan staan, dat is ...

De heer Katif: Sorry. Excuses. Ik heb in principe in mijn pleidooi, in de woordvoering aangegeven de drie punten waar ik eigenlijk me zorgen over maak. En dat is wat ik zeg, dat bepaalde kleine projecten, die binnen zo'n programma eigenlijk risicovol zijn, en dat wij gewoon het programma als je niet-risico betitelen. En de verbonden partijen worden eigenlijk buiten die hele regeling gelaten. En dat baart mij, of wij, Beter voor Dordt, baart ons zorgen. Dat ik denk, maar dat kan ook niet. Ik kan het niet één, twee, drie zeggen, maar daar kunnen best risicovolle projecten bij zijn. Het gaat namelijk om behoorlijk wat bedragen.

De voorzitter: Mijnheer Van der Meer wilde eerst wat zeggen, daarna Mijnheer 't Lam en dan mevrouw Van Vugt.

De heer Van der Meer: Even over die ...

De voorzitter: Mijnheer Katif, even weer het knopje.

De heer Katif: Is goed.

De heer Van der Meer: Even over die verbonden partijen. De heer Katif zegt, bij die verbonden partijen kunnen risicovolle projecten zijn. Maar misschien voor mijn verheldering, hoe is onze relatie met die verbonden partijen vormgegeven? Gaat dat per project, dan zou ik het betoog snappen. Maar zoals met de gemeenschappelijke regeling is er gewoon elk jaar een begroting waar we zienswijzen op kunnen indienen.

En dat is een wat andersoortig proces, voor mijn gevoel. Dat past niet zo goed bij deze regeling. Zie ik dat goed?

De voorzitter: Mijnheer Katif.

De heer Katif: Het is allebei. Ik bedoel, het kan ook een samenwerkingsverband zijn, waarbij je gewoon als centrumgemeente even allerlei diensten verleent aan de andere kant van de rivier, zal ik maar zeggen. En dat kunnen bedragen zijn waarvan ik denk, je gaat een project in met elkaar. En dat project kost geld. En wat voor risico lopen wij als centrumgemeente om ... Ik weet niet hoe ik het anders ...

De voorzitter: Ik denk dat het mistig blijft eventjes. Misschien dat mijnheer 't Lam kan helpen. Mijnheer 't Lam wilde wat zeggen. Als jij weer even je microfoon uit doet.

De heer 't Lam: Ik heb mijnheer Katif op een spoor gezet wat niet bij iedereen nog helder overkomt, begrijp ik. Ik ben de politieke vragen die gesteld zijn voor mezelf gaan bekijken en denk, wat voor antwoord geef ik daarbij? En ik zal maar even mijn lijstje afwerken. En dan kom ik vanzelf bij het verhaal van Mijnheer Katif, als de voorzitter dat goed vindt. En ik heb niet zo'n lang verhaal hoor, voorzitter. Mijn indruk is dat we het beste de eerste monitor kunnen afwachten. En die zou in september al verschijnen. Maar ik weet niet of dat van dit jaar is of volgend jaar. Maar in de Auditcommissie is ooit afgesproken dat we in september zouden beginnen. En dan kunnen we zien of de werkwijze voldoende zicht geeft, want dat was ook een vraag, op risico's. En hoe voorkomen we dat we in details verzanden? En afgesproken is in de Auditcommissie dat die eerste rapportage daar terugkomt, om dat onderdeel te beoordelen. Volgens mij

lossen we dat met elkaar vanzelf op als de eerste rapportage er is. Dan hadden we, dat vond ik een beetje lastig in dat programma, dat er een soort onderscheid is in de werkwijze tussen programma's en projecten. Vind ik een beetje een afgeleide discussie. Want als SP zouden we graag voor alle gemeentelijke risicovolle zaken boven de 2 miljoen een toets zien. We willen niet van allemaal een rapportage. Willen we kijken of de toets wordt toegepast. En dan maakt het ook niet uit of dat project of programma, net hoe dat je het noemt, van een gemeenschappelijke regeling is of van de gemeente. Maar het gaat mij niet zozeer om de begroting van de gemeenschappelijke regeling. Echt de Sociale Dienst of noem maar op, dat zie ik niet als een programma of een project. Maar je kan best in een gemeenschappelijke regeling of een verbonden partij iets uitvoeren waarvan je zegt, dat kan je als gemeente alleen doen, maar dat doen we nu gezamenlijk. En als het dan als gemeente meer dan 2 miljoen is, zou ik dat ook graag getoetst willen hebben. Dat wil nog niet zeggen dat het een risicovol project is. En dat bracht mij op het idee, moeten we de regeling daar niet op aanpassen? En toen heb ik mijnheer Katif een mailtje gestuurd, omdat hij zijn politieke vraag op die punten had ingebracht en ik het niet netjes vond om dan zelf met een voorstel te komen, terwijl hij het ingebracht had. En ik heb daarvan opgeschreven, bij elk raadsvoorstel waarmee een bedrag van 2 miljoen of meer is gemoeid, wordt in het raadsvoorstel aangegeven of er sprake is van een risicovol project dan wel ... Ik moet het even opnieuw lezen hoor. Bij elk raadsvoorstel waarmee een bedrag van 2 miljoen of meer is gemoeid, wordt aangegeven of het onderwerp wel of niet wordt meegenomen in de toets voor risicovolle projecten, dan wel dat het onderdeel wordt van een bestaand risicovol project.

Als je een nieuwe zaak hebt en het is meer dan 2 miljoen, dan geeft het college in het raadsvoorstel aan, we gaan het wel of we gaan het niet toetsen en of het is onderdeel van een al bestaand risicovol project dat al getoetst wordt. Dan hoeft het niet apart getoetst te worden. En wat mij betreft ...

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt wil eventjes wat vragen. Daarna mevrouw Boom.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel. Volgens mij is dat precies wat in artikel 1.3 staat, dat gewoon elk project groter dan 2 miljoen wordt getoetst. En dat het om projecten gaat die in Dordt spelen, en dan die gemeenschappelijke regeling laat ik nu even buiten de discussie, maar elk project binnen Dordt boven 2 miljoen wordt getoetst.

De voorzitter: De heer 't Lam.

De heer 't Lam: Dat klopt. Dat staat er ook. Maar ik vind artikel 1.1 een beetje overbodig, want dat gaat een omschrijving maken van projecten en programma's. En dat geeft bij mijn verwarring. In feite is de tekst die ik gemaakt had een herschrijving van artikel 1.3, waarbij ik grote delen van de tekst heb overgenomen en 1.1 weglaat.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt, nog een vervolgvraag.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, ik denk dat een artikel 1 is vaak definities, omdat je dan weet over wat je het hebt met elkaar. En ik zit even naar de vergelijking te zoeken. Wij gaan een verbouwing doen. En dan deel je dat in in verschillende dingen. Je hebt een dak, je hebt een voordeur, je hebt een gang, je hebt een woonkamer, je hebt een keuken. Maar waar zitten de risico's? Het geheel is het, hoe noem je dat, moet ik het

even niet verkeerd zeggen, het geheel is het programma. En al die onderdelen zijn het project. Zo zie ik het. En ik denk dat dat een duidelijk voorbeeld kan zijn.

De voorzitter: Mevrouw Boom, vult u het maar aan eventjes, dan is de rechterkant van mij gezien even klaar.

Mevrouw Boom-Vos: Volgens mij hebben we ook in de Auditcommissie besproken, je hebt een programma, die heeft verschillende doelstellingen. Dat kan een trap, dat kan een woonkamer, dat kan een tuin zijn. Daar zit de doelstelling in. Daar is dat startdocument voor nodig. Die doelstellingen zie je ... Ik hoorde hier al meerdere mensen zeggen, ik wil graag het totale programma zien. Maar daar zitten verschillende projecten. De één noemt het een project, de ander noemt het een doelstelling. Die zitten daaronder. Vandaar dat dat onderscheid is gemaakt. Je hebt soms gewoon grote risicovolle projecten. Een Dordthuis bijvoorbeeld. Dat zien wij als een project. Maar als je een grote gebiedsontwikkeling hebt, is dat een programma en daar zitten verschillende doelstellingen in. Vandaar dat daar het verschil is gemaakt tussen project en programma. Dat is mijn interpretatie van wat ik steeds heb gehoord. Maar ik denk, we kunnen daar heel lang over discussiëren, maar dat de wethouder daar het beste wat over kan zeggen.

De voorzitter: Dat lijkt mij inderdaad heel verstandig, dat de wethouder dat zo meteen gaat doen. Ik stel voor dat nu mijnheer 't Lam zijn oratie afmaakt.

De heer 't Lam: Ik had een korte bijdrage, zei ik, voorzitter.

De voorzitter: Orakel.

De heer 't Lam: Ik wil er alleen nog aan toevoegen dat voor mij de verbonden partijen er ook onder vallen. En waar in de regeling gesproken wordt over een project, kan dat ook een programma zijn of een andere aanduiding. Dan kom ik toch weer terug. Ik snap het onderscheid tussen programma en project niet. Het is gewoon, als het ergens anders onder valt, kan je dat gewoon in het raadsvoorstel aangeven dat het al onderdeel is van een rapportage. En dat er niet een nieuwe rapportage komt van een aspect van dat onderdeel.

De voorzitter: We gaan straks horen wat de wethouder ervan zegt. Mevrouw Nieuwland, u wil misschien nog iets zeggen?

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Ja, heel kort, voorzitter. Ik had eigenlijk gedacht dat het een appeltje-eitje was, maar zo zie je maar weer dat dat toch nog niet meevalt. Maar wij zijn heel erg blij met deze regeling risicovolle projecten. We zijn geen initiatiefnemer geweest, maar hebben hem wel van harte gesteund. En wij vinden het vooral heel erg belangrijk dat de informatiepositie van de raad verbetert. Daarom vinden we het ook goed dat we bijvoorbeeld bij projecten als het Dordthuis, waar we al afspraken hadden over de frequentie, dat in elk geval deze regeling er niet voor zorgt dat onze positie verslechtert, maar dat dan als het ware de meest intensieve geldend is. We hebben nog wel enige zorg over het begin en het einde, hoe dat precies geregeld is. Want op dit moment zijn het allemaal lopende projecten die als risico worden gekwantificeerd. Wordt er dan nog een startdocument van al die projecten opgesteld? Want daaraan kun je

anders straks gaan toetsen. En dan over het einde van de projecten, is er dan ook nog iets van een evaluatie van zo'n risicovol project? Dat waren mijn vragen nog.

De voorzitter: Dank u wel. Verder nog iemand? Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Want ik dacht daarnet dat we meteen het debat zouden aangaan, maar ik heb ook een woordvoerinkje.

De voorzitter: Maar we hebben al aardig gedebatteerd, volgens mij. Maar u mag natuurlijk altijd nog wat toevoegen. Geen punt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Het CDA ziet dit raadsvoorstel als een nadere uitwerking van de motie die om grip en sturing vraagt. En we zien dat terug, omdat de afspraken tussen raad en college wat ons betreft nu duidelijk worden vastgelegd. We zijn blij met de extra afspraak, die ook ergens werd genoemd, dat we erop kunnen rekenen dat we over het Dordthuis en het Maasterras meer en uitgebreidere rapportages mogen verwachten.

We vinden dat ook noodzakelijk, gezien de nog veel grotere risico's die daaraan vastzitten, want dat zijn wel echt hele grote projecten. De terugkerende monitoren in het afwegingskader geven inzicht en vertrouwen dat we tijdig monitoren en dat we altijd geïnformeerd zullen worden als zich tussendoor bijzonderheden rondom projecten voordoen. We zullen als raad alert moeten blijven, dat gaat een beetje in op een van de vragen die gesteld is, op alle projecten die door de kleinere omvang buiten deze afspraken vallen. Maar we zijn blij met de beoogde effectiviteit van deze maatregel en we willen het ook graag een goede kans geven. In de Auditcommissie is bovendien ook nog afgesproken dat er een evaluatie volgt, zodra we een poosje aan het werk zijn met deze regeling. En dat lijkt ons een hele goede afspraak. Alleen is nog niet precies duidelijk wanneer dat moment zich voordoet.

De voorzitter: Dank u wel. Ik hoop van harte dat de wethouder wat ruis wat, die volgens mij nog op de lijn zit, weg kan nemen. U doet altijd uw best, en nu zeker extra denk ik. Aan u het woord, wethouder.

De heer Van der Kruijff: Dank u wel, voorzitter. Om te beginnen, en u heeft er ook al aan gerefereerd, is deze regeling er gekomen op basis van een motie vanuit de raad. En uw raad vroeg ook ... Die motie heette ook, daar vroeg hij ook om, Begrip en sturing op risicovolle projecten. En artikel 1.1 geeft een definitie van wat een project is. Want als je een regeling gaat maken, moet je ergens opschrijven, wat is dan precies een project? En dan hebben we gezien dat als je gewoon in het jargon kijkt, bestaan er projecten, maar er bestaan ook programma's. En u heeft vast niet bedoeld, toen u deze motie indiende, dat we alleen naar projecten moesten kijken, maar vast ook naar programma's. Vandaar dat we hebben gedacht, het is goed om in artikel 1.1 te definiëren wat dan een project is en wat een programma is. Maar goed, er zijn wat dingen over geweest. Maar dat heeft te maken met een onderdeel of overkoepelend een programma. Maar ik denk dat het allerbelangrijkste is, en dat staat bij allebei die punten in de definitie, het is een tijdelijke werkorganisatie. Oftewel een project heeft een begin en een eind. En dat in tegenstelling tot lijnactiviteiten, want die gaan altijd maar door. De belangrijkste in 1.1, in deze afbakening, is dat je zegt, projecten en programma's die zitten allebei in scope. Dat zijn tijdelijke, hoe noemen we dat hier, werkorganisaties met indertijd een begin en een eind.

En dat is ook de definitie. Het belangrijkste voor u is dat we besluiten dat we dit voor projecten en programma's doen, oftewel voor tijdelijke werkorganisaties en niet voor lijnactiviteiten. Bijvoorbeeld op cultuur geven we jaarlijks veel meer uit dan 2 miljoen in de lijn. Maar dat gaan we niet allemaal beoordelen als lijnactiviteit. Daar heeft u overigens ook niet om gevraagd in uw motie. Het gaat over projecten en programma's. 1.1, dat is puur een definitie, waar hebben we het over? En meer dan dat is het niet. En als je dan bij 1.3 leest, dat is de toepassing, dan zeggen we, alles waar we het hier over hebben, geldt voor projecten en het geldt voor programma's, als het gaat om de selectie. En dan is gezegd dat inderdaad dat van de verbonden partijen buiten scope is. En dat heeft ook een hele goede reden, want het is namelijk ook buiten de bevoegdheid van de gemeenteraad en ook buiten de bevoegdheid van het college. Een gemeenschappelijke regeling heeft doorgaans een dagelijks bestuur en heeft een algemeen bestuur. En dat heeft een andere aansturing. En dat valt niet onder aansturing van een college, en al helemaal niet onder de aansturing van een gemeenteraad. Natuurlijk zijn we er allemaal in geïnteresseerd en willen we allemaal weten hoe het gaat. En dan kom ik op mijn tweede punt, laten we ook weten dat deze regeling als bedoeld is voor de grote risicovolle projecten. U heeft de bijlage erbij gezien met wat daar de criteria voor zijn. Betekent dat dat je voor alle andere initiatieven, of het verbonden partijen zijn of gemeenschappelijke regelingen of minder risicovolle projecten, dat die niet meer bekeken worden? Natuurlijk worden die ook bekeken, maar daarvoor hebben we onze reguliere P&C-cyclus. U krijgt jaarlijks in de P&C-cyclus, of het bij begroting is of bij verantwoording of bij Buraps alles, komen de projecten voorbij, komen de verbonden partijen voorbij, worden daar risico's in benoemd in de reguliere, zoals u die kent, verantwoording en rapportages. Dit is een aanvulling daarop. En op het moment dat u met zijn allen gaat zeggen, we willen veel meer in scope gaan nemen, voor je het weet, krijg je ook een rapportage ter dikte van een telefoonboek, wat af en toe ook weleens van een jaarrekening gezegd wordt, omdat het overal over gaat. Ik ben het erg eens met wat ik vanuit de VVD van mevrouw Boom hoorde, haar blijdschap over de bondigheid, dat dit een aanvullende rapportage is op de extreem risicovolle projecten en programma's. En heb er vertrouwen in dat al die andere projecten en programma's en verbonden partijen en lijnactiviteiten, alles wat we als gemeente doen in welke werkvorm dan ook, in de P&C-cyclus een plek vinden. Want dat zou je bijna vergeten als je dit leest, dat dat ook gewoon bestaat en dit een aanvulling daarop is. Dat als antwoord daarop. Ik zie geen reden, en dat zou ik u ook onraden, om 1.1 en 1.3 samen te voegen, omdat het echt 2 verschillende artikelen zijn. Het één is een definitie en het andere is een toepassing. De verbonden partijen, omdat het niet onder de verantwoordelijkheid van het college gebeurt, kunnen wij er ook al die assessments niet als college op gaan doen, die nodig is om dit te bepalen. En dan nog een vervolgende vraag die u heeft gesteld, kan de raad een extra project of programma toevoegen? Wat in deze regeling staat wat het college heeft toegezegd en gedaan, dat leest in artikel 1.3. Ik denk even het belangrijkste punt, als het gaat om een bedrag boven de 2 miljoen, dan zal het college dat afwegingskader wat erbij zit allemaal gaan uitwerken en kijken of daar een uitkomst bij komt die leidt tot het opnemen in deze regeling, of op zijn minst het aan u voorstellen. Want dat staat er, er komt een raadsvoorstel. En in het raadsvoorstel komt een onderbouwing. We hebben hierop getoetst. Het is boven de 2 miljoen. Het is zeer risicovol. Het voorstel van het college aan de raad is, neem dit ook op als risicovol project die we onder deze regeling gaan monitoren. Als je nu zegt, ga dat voor elk project opschrijven, ik zou zeggen, hou het eenvoudig, want voor je het weet stellen we

eisen aan alle raadsvoorstellen om altijd alles overal maar op te schrijven. U mag ervan uitgaan als dat er niet staat dat die ook niet kwalificeert. En als u zegt, mag ik het toevoegen als raad? Even lossen of ik het u zal afraden of aanraden. Dat blijkt dan denk ik wel bij het betreffende raadsvoorstel waar we dan met elkaar over in discussie zijn. Maar wat u ook met dit raadsvoorstel doet, als u goed naar het dictum kijkt, stelt u de lijst projecten en programma's vast waarvoor we dit gaan doen. Als u bij de komende raadsvergadering een amendement zou doen om daar een project of programma af te halen of aan toe te voegen, is dat uw raadsbesluit. Technisch kan dat. Of ik het vanuit het college zal adviseren of ontraden, is wat anders. Maar uiteindelijk gaat u erover als raad. En zo geldt dat ook voor elk raadsvoorstel wat een keer in stemming komt.

Als u daarin leest, niet het voorstel leest om het op te nemen bij risicovolle projecten, waarschijnlijk krijgen we dan technische vragen, schat ik zomaar in, waarom niet en kunt u dat eens onderbouwen als u daaraan twijfelt? En als aan het eind van die discussie de raad in meerderheid besluit, en toch vinden wij dat het aan deze regeling toegevoegd moet worden, dan amendeert u het collegevoorstel of uw raadsvoorstel, wat het college u aanbiedt. En dan wordt het toegevoegd. Het is een raadsbesluit. Tegelijk moeten we wel met elkaar de hygiëne denk ik goed bewaken dat je dat niet altijd en alles overal kan gaan doen. Want dan haak ik toch weer aan op de doelstelling die we met elkaar hebben, hou het wel bondig. Doe het voor de meest risicovolle projecten en programma's. Hou het overzichtelijk en laat deze lijst van 9 niet ontsporen naar een lijst van 20, 30, 40, met een rapportage die net zo dik is als een jaarrekening.

De voorzitter: Wethouders zijn van lange zinnen, maar nu heeft u even een punt gezet. Heel goed, want mijnheer 't Lam wil graag een vraag stellen.

De heer 't Lam: Hele duidelijke uitleg van de wethouder. Dat geeft bij mij toch wel wat helderheid, dat toen ik het allemaal las me allerlei dingen ging afvragen hoe dat het ging? Dank aan de wethouder daarvoor. Wel de vraag, u zegt, we gaan het liever niet allemaal in ieder raadsvoorstel opschrijven. Het gaat dan om raadsvoorstellen over programma's of projecten van meer dan 2 miljoen. Als u het niet opschrijft, dan doen we het niet. Dan zouden we ernaar kunnen vragen. Maar hoe weten we dan dat het college bij een programma of project met een budget van meer dan 2 miljoen de toets heeft uitgevoerd, als er niks over in het raadsvoorstel staat? Is nog mijn vraag.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van der Kruijff: Hoe weet u dat? Dat geldt natuurlijk voor heel veel raadsbesluiten die u neemt, die het college moet uitvoeren, dat u er om te beginnen ... Ik snap vertrouwen is niet blind, maar dat u er ook op mag vertrouwen dat het college dat doet. Als u besluit, het college schrijft dat hier ook op, dat we bij elk project of programma met een investeringswaarde van 2 miljoen of hoger dit zullen doen, dan doen we dat ook. Hooguit als u stelt de vraag, heeft u dat gedaan, dan zeg ik, ja dat ... Of ik heb dat niet persoonlijk gedaan. Maar heeft u dat gedaan, uw organisatie, dan zeg ik, ja, dat heeft mijn organisatie gedaan. Maar ik zie de discussie al aankomen dat bij elk project en programma de discussie dan gaat, mag ik de berekening zien en wat vind ik er dan van, en hoe zit dat? Als u zegt, ik wil als raad zo diep er in gaan zitten dat ik daar overal in mee wil wegen en beoordelen en toetsen, dan gaat het wel heel ver waar je als raad wil gaan zitten, waar het college in de uitvoering verantwoordelijk voor is om te

doen. Maar u mag erop vertrouwen, als we nu besluiten dat we als college deze toets doen bij elk bedrag van 2 miljoen, dat dat gebeurt. U mag er ook op vertrouwen, want wij voeren uit wat de raad besluit, dat is wel de verhoudingen waarin we met elkaar kunnen werken en ook moeten werken, als je het mij vraagt, dat als er uitkomt dat het wel risicovol is, dat we het ook opschrijven en niet denken, we schrijven het maar niet op, want het is ... Weet niet, geen zin in of staat ons niet aan of vinden we politiek onverstandig. Het komt heel transparant naar u toe, conform deze afspraken.

De voorzitter: Voldoende, mijnheer 't Lam? Overtuigd? Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Toch een vraagje daarover. Want met name bij het criterium maatschappelijke impact kan ook een politieke beoordeling een rol spelen. En daar zou de raad anders over kunnen denken dan het college.

De voorzitter: Bent u het eens met mijnheer Van der Meer?

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, alles wat enigszins subjectief is, kun je van mening over verschillen. En dit is er wel één. Jazeker. En daarvan zou u hooguit kunnen zeggen, als een raadsvoorstel voorbijkomt waarvan u denkt, dit heeft toch wel een hele grote impact en het ligt gevoelig in politiek en samenleving, ik lees nu voor wat de afweging is, en dat scoort vijf punten, ik denk als u het bij de hand heeft, u zou me ook voor uzelf eens in kunnen vullen. Dan denk je, waar zou ik dan uitkomen?

De voorzitter: Wethouder, was u ongeveer ...

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ik heb een vraag, ik weet niet, dat was een halve vraag, niet beantwoord. Het ging over de eerste monitor. En ik zag in het raadsvoorstel staan, dat citeer ik maar gewoon, "dat hij in het najaar dit jaar komt." Er stond in het raadsvoorstel niet zozeer september, maar najaar.

De heer 't Lam: September haalde ik uit het verslag van de Auditcommissie, maar ik reken september dan ook bij najaar.

De heer Van der Kruijff: Het najaar begint 21 september. We hebben allebei gelijk. Maar het komt dit najaar.

De voorzitter: De meteorologische herfst begint 1 september. Tweede rondje. Wie heeft er nog behoefte aan? Mevrouw Nieuwland.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Ik had nog een vraag gesteld over de start en het einde van de ... Wordt er nu voor de lopende projecten nog een startdocument gemaakt? En ook of er nadien standaard een evaluatie komt?

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van der Kruijff: Ik heb begrepen, voor zover dat raadsvoorstel en startdocument er niet in zal voldoen, dat het in die eerste evaluatie zal worden aangevuld. Klopt dat? Ik kijk even naar de ambtelijke ondersteuning.

De voorzitter: Er wordt geknikt.

De heer Van der Kruijff: Want ik ben het met u eens, als het oorspronkelijke raadsvoorstel onvoldoende houvast zou geven om dit te kunnen beoordelen, moet je het bij de eerste monitor die we doen alsnog invullen en daarop rapporteren, want anders kun je niet rapporteren. Dat lijkt mij de manier van werken.

De voorzitter: Duidelijk antwoord, denk ik. Wie? Mijnheer Katif.

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter. Gezien de beantwoording van het collegelid wethouder Financiën en de collega's, hier die mij toch links en rechts niet alleen ondersteund hebben, maar ook gecorrigeerd hebben, om daar toch even van het amendement, zoals die ingediend had kunnen worden bij de volgende raadsvergadering toch even niet in te trekken, maar gewoon sowieso niet in te dienen. En ik ben iets wijzer geworden dan, niet dat ik al was, maar ik ben iets wijzer geworden.

De voorzitter: Daar zal vast niemand op gaan reageren.

De heer Katif: Doe dat ook maar niet.

De voorzitter: Mijnheer 't Lam, u wilde nog wat zeggen?

De heer 't Lam: Ik ben heel benieuwd naar de eerste rapportage, zodat we eens kunnen kijken hoe het eruitziet. En dat we misschien allerlei vragen, die ook ik nu ingebracht heb, volledig overbodig waren. En dat we een nieuw en werkbaar instrument hebben. Want ik ben het er wel mee eens dat we niet een boekwerk qua dikte van de jaarrekening moeten krijgen.

De voorzitter: Ik kijk verder rond. Wie heeft nog een toevoeging? Niemand. Dan moeten we afsluiten met een conclusie. Kan het raadsvoorstel, zoals het nu is, naar de gemeenteraad worden gestuurd? Dat denk ik in ieder geval wel. Alleen de vraag is, hoe gaan we dat doen? Wordt het een hamerstuk, een stemstuk of een bespreekstuk? Wie doet het voorstel? Want dat doe ik niet. Mijnheer 't Lam? Hamerstuk, zegt mijnheer 't Lam.

De heer Katif: Wel een hamerstuk, maar er zal ook nog een stemverklaring komen.

De voorzitter: Dat kan natuurlijk altijd. En het zou me bijna teleurstellen als die er helemaal niet was. Maar we besluiten bij deze dat het als hamerstuk naar de raad gaat. Mooi. Dan hebben we toch, na een verwarrend begin, het leek een beetje een Babylonische spraakverwarring ... Daar zijn besprekingen ook voor, om wat wijzer te worden. Ik denk dat we ook wijzer geworden zijn. En met name denk ik ook wel dankzij de heldere beantwoording van de wethouder. Dat ga ik toch ook even uitspreken. Ik dacht bijna, hij lijkt wel een leraar. Dat is het hoogste compliment toch wat je kan geven, mevrouw Van Vugt? Maar goed, beschouw het als compliment. Ik dank iedereen voor zijn en haar inbreng. Ik dank de mensen achter me voor hun aanwezigheid en ook nog voor hun hulp eventjes aan de wethouder. Ik wil iedereen verzoeken om mee te nemen wat op tafel staat en wat niet vast aan de tafel zit, zodat Clark niet straks alles hoeft te doen.

En dan wens ik u verder een genoeglijke avond. Wim, ik zit hier helemaal niet in. Ik vond dat je dat echt goed uitlegde.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 14 oktober 2025.

De griffier,

De voorzitter,

A.E.T. Wepster

N. Mol